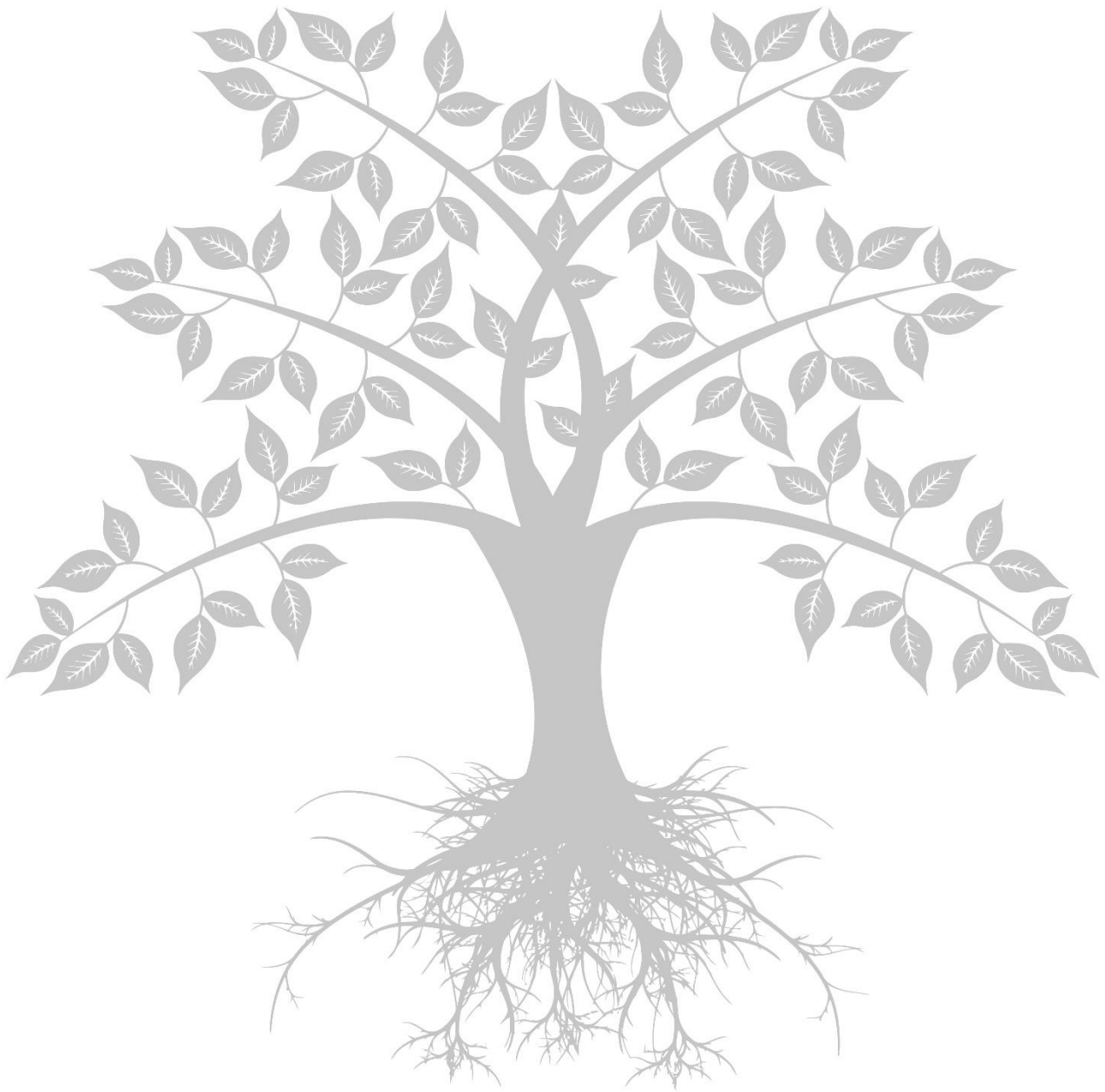

Hjem og at høre hjemme

*- En kvalitativ undersøgelse af identitet og tilhørsforhold hos unge
grønlændere i Danmark*

AALBORG UNIVERSITET
STUDENTERRAPPORT

Titel: Hjem og at høre hjemme – En kvalitativ undersøgelse af identitet og tilhørsforhold hos unge grønlandere i Danmark

Semester: 10. semester

Afleveringsdato: d. 1. juni 2022

ECTS: 30

Vejleder: Betül Özkaya

Projektgruppe: Projektgruppe 13

Sarah Elisabeth Hoelgaard Rindom

Antal sider: 79

Anslag: 185.249

Bilag: Interviewguide, transskription af interviews og udvidet informantbeskrivelse

Forord

Som indledning på dette speciale skal der først og fremmest lyde en stor tak til hvert enkelt af mine 7 interviewdeltagere, som med stort mod har delt både personlige og sårbare fortællinger med mig. Foruden jer og jeres arrangement havde dette speciale ikke været muligt. Jeg er derfor både taknemmelig og beæret, samtidig med at jeg sætter stor pris på jeres tillid, barmhjertighed og hjælpsomhed.

Ligeledes ønsker jeg at takke min specialevejleder, Ph.d. stipendiat Betül Özkaya, for samarbejdet og det store engageret. Det har været en stor motivationskilde, at blive bekræftet i, at specialet omhandler et spændende og ikke mindst vigtigt emne. Derudover skal der lyde en tak for den evige optimisme, kombineret med den rette mængde nysgerrighed, kritik og sparring.

Sidst skal der lyde en stor tak til min klyngevejleder Hanne Louise Jensen og opponentvejleder Inger Glavind Bo for den store interesse og konstruktive sparring undervejs i forskningsprocessen.

Aalborg Universitet, juni 2022

Sarah Elisabeth Hoelgaard Rindom

1.0 SUMMERY

This study deals with Greenlandic young people in Denmark and examines which opportunities and limitations they have for identity and identity-formation, as well as the significance for their belonging. The background for this study is that research shows that young ethnic minorities generally have to navigate in a *cultural crossroad*, where they are constantly required to deal with cultural clashes and/ or pressure and expectations from both the minority and majority culture. The purpose of the study is to contribute to the existing research on identity formation among young ethnic minorities, which most often concerns descendants of refugees or migrant workers, with a focus on young Greenlanders, who, sociologically, can also be considered an ethnic minority.

The scientific theory is *philosophical hermeneutics*, where the ontological and epistemological understanding is that one cannot free himself from his *historicity*, and being in both temporal and spatial contexts. The study is designed as a *theory-interpreting single case study*, where the case is seen as an *extreme case*, on a more general social phenomenon of being an ethnic minority in Denmark. In addition, the research strategy is inspired by *adaptive theory*, including the application of orienting concepts. Methodologically, the survey is conducted on the basis of interviews with 7 young Greenlanders who live in Denmark, where at least one of their parents is of ethnic Greenlandic origin.

Of the theoretical and analytical frameworks that are orienting for the study of Greenlandic young people's identity and sense of belonging are: *Identity under late modern conditions*, *Identity in practice* and *Othering*. Identity under late modern conditions imply a theoretical framework for identity formation in late modern society, including Anthony Giddens' understanding of detraditionalization and self-identity as a reflective project. Identity in practice constitutes Thomas Hylland Eriksen's theoretical understanding that young ethnic minorities have the choice between three different types of identity, where culture is either mixed, switched between or lived by in pure form. The last orienting concept Othering, constitutes the encounter of minorities with discrimination, racism, ethnicization and estrangement.

The study is based on a two-part thematic analysis. The first part sheds light on the young people's being in everyday life in a Danish and Greenlandic context. The second part sheds light on the young

people's identity and sense of belonging in childhood and early adolescence in perspective of the late youth.

The central results of the study are that young Greenlanders experience *othering* and *estrangement* in their everyday lives in Denmark. Especially for the young Greenlanders who are either Danish-speaking or who have an ethnic Danish origin, is that they also experience othering and estrangement in a Greenlandic context. Especially in childhood and early adolescence, evidence has been found that experiences with ethnification and othering have an impact on young people's *self-identity* and *perceived belonging*, and can lead to *identity splitting* and the experience of constantly having to *adapt*. Several of the informants have suffered from mental illnesses such as *depression* and *anxiety* in childhood and early adolescence, just as several have felt *lonely* or felt that their experience of lack of belonging has not been legitimized. Young Greenlanders in Denmark are therefore potentially a vulnerable group in this age period.

In relation to how young Greenlanders use diverse strategies to deal with multicultural influence, a key finding is that a large proportion of young people's strategies have changed over time, during their youth. For the majority of the young people who have moved to Denmark during their youth, during the first years they have been very aware of fitting in and adapting, which has often been described as trying to be as *Danish as possible*. During adolescence, there is a tendency for a change in identity, where the identity to a greater extent *embraces* and *includes* their Danish as well as Greenlandic ethnicity in the identity, regardless of the social context in which they find themselves.

The feeling of home and belonging has also been central to the young people's identity formation, where 5 different empirical themes have been identified. The themes of home and belonging are: 1) The close and significant relationships, 2) To thrive with cultural norms and practices, 3) Identification with non-significant others, 4) The diversity of context, and 5) Non-significant others' recognition of belonging. In perspective to Nira Yuval-Davis' analytical understanding of citizenship and belonging, as well as the politics of belonging, the understanding show how young Greenlanders in Denmark can experience having an official citizenship and emotional connection to Danish society, while that they can stand in a position where they do not 'belong' anyway, because the majority population does not consider them to belong.

Indholdsfortegnelse

1.0 Summery.....	1
2.0 Problemfelt.....	1
2.1 Indledning.....	1
2.2 Eksisterende forskning	2
2.2.1 Om unge etniske minoriteter i Danmark.....	2
2.3.2 Om grønlændere i Danmark.....	5
2.3 Problemformulering	9
3.0 Afgrænsning og begrebsafklaring.....	10
4.0 Forskningsdesign	12
4.1 Filosofisk hermeneutik som videnskabsteoretisk tilgang.....	12
4.2 Forskningsstrategi.....	14
4.2.1 Inspiration fra adaptiv tilgang	14
4.2.2 Case design	15
4.3 Samspillet mellem videnskabsteori og forskningsstrategi	17
5.0 Specialets teoretiske ramme	18
5.1 Orienterende begreber	18
5.1.1 Identitet under senmoderne vilkår	19
5.1.2 Identitet i praksis	21
6.0 Metode	24
6.1 Metodiske overvejelser	24
6.1.1 Kvalitativ metode.....	24
6.1.2 Semistruktureret interview	24
6.1.3 Om interviewsituationen og mødet mellem sociale positioner	26
6.2 Det metode tekniske	28
6.2.1 Adgang til feltet og rekruttering af informanter	28
6.2.3 Interviewguide.....	30
6.2.4 Transskription	31
6.2.5 Kodningsstrategi	31
7.0 Analyse	33
7.1 Analysestrategi	33
7.2 Indblik i de unges tilværen	34

7.2.1 Oplevede fordomme om grønlandere og det grønlandske samfund	34
7.2.2 Oplevelser med racisme og diskrimination i Danmark.....	37
7.3 Identitet i barndommen, ungdommen og det tidlige voksenliv.....	38
7.3.1 Identitet i barndommen og den tidlige ungdom	39
7.3.2 Identitet i den sene ungdom og tidlige voksenliv.....	44
7.3.3 Opsamlende om identitetens udvikling og identitetsskifte	52
7.4 Hjem og at høre hjemme.....	56
7.4.1 De betydningsfulde relationer.....	57
7.4.2 At trives med kulturelle normer og sociale praksisser	58
7.4.3 Identifikation med ikke-signifikante andre.....	60
7.4.4 Følelsesmæssig tilknytning.....	61
7.4.5 Oplevelser med kontekstens mangfoldighed.....	62
7.4.6 Ikke-signifikante andres anerkendelse af tilhør	64
7.4.7 Nationalisme og tilhørsforhold.....	65
8.0 Konklusion	69
9.0 Litteraturliste.....	71

2.0 PROBLEMFELT

2.1 INDLEDNING

Dette speciale udspringer af et ønske om at undersøge, hvilke vilkår der er forbundet med, at være ung i Danmark og have grønlandske rødder, i en postkolonial kontekst. Udover at interessen for netop dette speciale bunder i en historisk interesse, så er specialet endvidere baseret på en undren over det fåtal af studier, der omhandler den grønlandske befolkning i Danmark, i den ellers efterhånden velunderbyggede forskning om etniske minoriteter. Den begrænsede forskning, som endvidere også ofte er af ældre dato, kan indikere, at der generelt er en vis berøringsangst for forskning omhandler den grønlandske befolkning i Danmark, med undtagelse af undersøgelser der omhandler gruppen af udsatte grønlændere i Danmark. Som danske statsborgere falder grønlændere i Danmark også udenfor den politiske betegnelse af etniske minoriteter. Fordi det ikke ønskes at sidestille den grønlandske befolkning i Danmark med vestlige- og ikke vestlige etniske minoritetsgrupper, eksisterer der ikke nogen målrettede integrationsindsatser, lige såvel at den grønlandske befolkning heller ikke er repræsenteret i Det Nationale Integrationsråd. Som kontrast til dette, er Grønland en delvis selvstændig nation, hvor den oprindelige befolkning har et andet oprindeligt etnisk ophav end dansk, hvorfor den grønlandske befolkning i Danmark, ikke desto mindre, ud fra en sociologisk definition, kan betragtes som værende en etnisk minoritetsgruppe. Med specialet ønskes det derfor at bidrage til den eksisterende forskning om etniske minoriteter, med et fokus på unge grønlænderes identitetsdannelse og tilhørsforhold, som en forestillet ekstrem case.

2.2 Eksisterende forskning

I de følgende afsnit vil et udsnit af den eksisterende forskning om etniske minoriteter og grønlændere i Danmark blive præsenteret, som endvidere vil danne grundlag for specialets interesse og forforståelse for feltet.

2.2.1 Om unge etniske minoriteter i Danmark

Etniske minoriteters levevis og tilpasning i det danske samfund har længe været et centralt tema i forskningen. Et retrospektivt blik på de sidste 50 år viser, at Danmark er blevet mere og mere etnisk sammensat og multikulturelt samfund, hvor andelen af individer med opholdstilladelse og anden etnisk oprindelse end dansk udgør 14,4 pct. af den samlede befolkning i Danmark i 2022 (Danmarks Statistik 2021).

Tidligere forskning påviser, at etniske minoriteter på en række parametre er dårligere stillet, sammenlignet med etniske danskere. En nærmere specificering viser, at det i høj grad er de ikke-vestlige minoriteter, som er mest udsat. Det gælder både når der måles på sundhedsfaktorer såsom selvvurderet helbred, sundhedsadfærd, langvarig sygdom og psykisk sundhed (Jakobsen 2015; Hempler et al 2020). Deltagelse i civilsamfundet, herunder kultur- og foreningslivet (Agergaard 2022; Andersen 2019). Politisk- og demokratisk deltagelse og således deres position som medborgere (Slot 2021; Togeby 2003). For arbejdsmarkedstilknytning (Schultz-Nielsen 2016, Danmarks Statistik 2021). I forhold til vertikal og horisontal stratificering på det danske arbejdsmarked (Jakobsen 2015; Gorinas & Jakobsen 2015). Endeligt er tilliden til velfærdsstatslige institutioner såsom sundhedsvæsenet og socialektoren også lavere hos gruppen af ikke-vestlige minoriteter, sammenlignet med etniske danskere og vestlige minoriteter (Andersen 2019). Forskning viser derfor, at den samlede gruppe af etniske minoriteter har en dårligere socioøkonomisk position og det er ofte denne position som medierer de ovenstående sammenhænge (Vinther-Jensen & Primdahl 2010:11).

Af den grund er der også adskillige nationale, regionale, kommunale og frivillige indsatser og tilbud målrettet etniske minoriteter i Danmark, som har til formål at mindske social, økonomisk og sundhedsmæssig ulighed gennem integration og inklusion af etniske minoriteter i det danske samfund. De målrettede indsatser kan ses som en erkendelse af, at etniske minoriteter er en *særligt*

sårbar eller *udsat gruppe*, fordi sproglige og kulturelle *barrierer* har en betydning for mulig integration, hvorfor der også er et særligt behov for støtte for at kunne begå sig, falde til og trives i Danmark.

Forskning påpeger endvidere, at også efterkommere af indvandrere, særligt af ikke-vestlig oprindelse, befinder sig i en sårbar position. På den ene side er den førnævnte ulighed mindsket på flere parametre, hvor efterkommeres sundhed, arbejdsmarkedstilknytning mm., i højere grad ligner den fordeling, der er for etniske danskere i samme aldersgruppe (Pihl 2017). På den anden side, er der en betragtelig større andel af unge efterkommere, særligt drenge, som klarer sig dårligere i folkeskolen, oftere falder fra på ungdomsuddannelserne og bliver dømt for kriminalitet, når der sammenlignes med unge med etnisk dansk oprindelse (Nielsen et al. 2019). Forskningen peger på, at etniske minoritetsunge, herunder efterkommere, ofte diskrimineres, marginaliseres og fremmedgøres (Jensen et al. 2012).

Udover at der er risiko for at opleve illegitim forskelsbehandling, er det belyst, hvordan etniske minoriteter gennem den diskursive konstruktion bliver identificeret og fastholdt som en *etnificeret udgruppe* (Yilmaz 1999:3). Ved etnificering er det helt grundlæggende at etniske minoriteter, gennem en række diskursive strategier, tildeles en række særegne egenskaber og karakteristika, som endvidere generaliseres til at gælde *hele* den etniske gruppe. På den måde får det etniske ophav den betydning, at individet vil have en ufravigelig etnisk identitet, som vil være styrende for samtlige aspekter af det levede liv, herunder individets psyke, morale og adfærd (ibid:11-12). På den måde bliver den etnificerede gruppe defineret som aflukkede enheder med bestemte og særegne egenskaber. Det betyder også at gruppen kollektivt vil stå til ansvar for individuelle handlinger, da disse forklares ud fra de konstruerede fælles og generaliserede identitetstræk, som er tildelt den "etniske" gruppe (ibid:12). Der danner sig derfor et billede af, at der er nogle særlige vilkår for unge, med anden etnisk oprindelse end dansk, som opstår i mødet med majoritetssamfundet og som bliver en konsekvens af deres position som etnisk minoritet.

Denne vinkel synes dog kun at være den ene side af problemstillingen for unge etniske minoriteter, da flere unge med etnisk minoritetsbaggrund helt generelt kommer fra hjem med lav socioøkonomisk baggrund, sammenlignet med unge med etnisk dansk oprindelse (Pihl 2017; Hempler et al. 2020). De unge etniske minoriteter risikerer derfor, ikke at få tilstrækkelig støtte fra

hjemmet, som konsekvens af, at deres forældre har ringe kendskab og erfaring, eksempelvis til det danske uddannelsessystem (Røgilds 1998:200-202). Af den grund kan mødet med majoritetssamfundet være udfordrende, såfremt de unge ikke har tilegnet sig de kulturelle kompetencer, som der kræves i den specifikke arena. Andre finder, at unge etniske minoriteter generelt skal navigere i et *kulturelt krydsfelt*, hvor det kræves at de konstant håndterer kultursammenstød og/eller pres og forventninger fra henholdsvis minoritets- og majoritetskulturen (Mørck 2008; Prieur 2004). Det skildres blandt andet, at unge etniske minoriteter kan befinde sig i et spændingsfelt, hvor de ikke ønsker at skuffe deres forældre, men heller ikke ønsker at blive marginaliseret i det danske samfund (Mørck 2008:215-216). De daglige interaktioner i både minoritets- og majoritetskulturen gør, at de unges værdier og oplevede normer påvirkes af begge kulturelle arenaer. Af den grund peges der på, at unge etniske minoriteter ofte udvikler *dobbeltidentiteter* (ibid:218). Andre peger på, at der kræves en *dobbeltbevidsthed*, hvor den enkelte unge både er bevidst om, hvordan etniske danskere, og forskellige grupper af etniske minoriteter, ser på dem, for at kunne navigere i grænselandet (Fuglsang & Jensen 2014:33). Røgilds beskriver det som *etnisk ambivalens* hos gruppen af unge etniske minoriteter, hvis forældre er immigreret til Danmark, at skulle forholde sig til etnicitet og kultur (Bektovic 2004). På baggrund af den eksisterende forskning om etniske minoriteter i Danmark skildres det, at der dels er risiko for at opleve *etnificering*, *andengørelse* og *diskrimination* i mødet med majoritetsbefolkningen, samtidig med at det kræves, at eventuelle kultursammenstød håndteres (Jensen 2011). For unge etniske minoriteter handler det således om at udvikle en identitet, som kan rumme og navigere i det kulturelle krydsfelt.

2.3.2 Om grønlændere i Danmark

Det er generelt uvist, hvor mange grønlændere der præcist bor i Danmark, da det først i 1993 blev lovligt at registrere migration inden for rigsfællesskabet i forhold til føde-region, hvorfor der ikke findes data om, hvor mange der er migreret til Danmark inden da. Pr. 1.1.2022 blev det estimeret, at der var bosat 16.000 personer i Danmark, hvis føde-region er Grønland (Grønlands Statistik 2022). I gruppen vil der også være en andel personer af danskfødte forældre, som har opholdt sig kortvarigt i Grønland og i perioden har fået barn, samtidig med at børn af grønlandske forældre der er født i Danmark, ikke er registreret.

Af etniske grupper i Danmark er gruppen af grønlændere i Danmark er en helt særlig case, som adskiller sig fra andre befolkningsgrupper i Danmark med anden etnisk oprindelse end dansk. Først og fremmest har Danmark og Grønland en lang og tæt historisk relation til hinanden, som strækker sig tilbage til 1300-tallet. Den danske regering har gennem flere århundreder haft kolonier på Grønland og først i 1953, blev Grønlands status ændret til et *amt* i det danske rige (Beukel & Jensen 2008:206-210). Sidenhen fik Grønland *hjemmestyre i 1979* og *selvstyre i 2009* og anerkendes i dag som delvis selvstændigt (Justinussen 2019:488). Nationerne har til stadighed en tæt relation gennem *Rigsfællesskabet*, som betegner det retslige forhold mellem det danske kongeriges tre rigsdelen, Danmark, Færøerne og Grønland. Tidligere har denne konstellation været kaldt *rigsenheden*, men mødte meget kritik i betragtning af, at de tre rigsdelen er vidt forskellige, hvad angår klima, sprog, kultur, livsmønstre og identitet (ibid:476). Som del af det danske rige, har grønlændere og færinger dansk indfødsret og således dansk statsborgerskab (Rose & Olesen 2016). Netop af denne grund er grønlænders situation i Danmark helt speciel, sammenlignet med andre grupper med anden etnisk oprindelse end dansk, i og med at grønlandske befolkning i Danmark ikke formelt betragtes som en etnisk minoritetsgruppe. Det danske statsborgerskab gør, at grønlændere i Danmark falder udenfor den politiske definition af etniske minoriteter, selvom Grønland er en delvis selvstændig nation og at den grønlandske befolkning har et andet oprindeligt etnisk ophav end dansk. Det betyder også, at grønlændere ikke er repræsenteret i Det Nationale Integrationsråd¹, som rådgiver regeringen i forhold til politiske beslutninger og initiativer, og således fungerer som et talerør for etniske minoriteters fælles interesser (Det Nationale integrationsråd). Grønlænders

¹ Det daværende Rådet for Etniske Minoriteter, som pr. 1.1.2022 har skiftet navn

danske statsborgerskab har også den betydning, eller sågar konsekvens, at der ikke er nogen integrationsindsatser der er målrettet grønlandere der flytter til Danmark (Rose & Olesen 2016).

Udover at der bor omkring 16.000 tusind grønlandere i Danmark, bor der også en del danskere i Grønland. Selvom antallet af danskere, som er bosat i Grønland, er halveret over de sidste 30 år, er det stadigvæk omkring hver 10. i det grønlandske samfund, som er født i Danmark og har forældre af etnisk dansk oprindelse (Grønlands Statistik:2022). Frederik Barth (1969) og Thomas Hylland Eriksen (1993) har illustreret, at behovet for etnisk grænsedragning og modstilling særligt opstår, når forskellige etniske grupper lever tæt sammen i et givent samfund. Dette skyldes, at kulturer kun eksisterer gennem definition af andre kulturer, hvorfor afsøgning afgrænsning af etniske og/eller kulturelle identiteter og fællesskaber er en måde, hvorpå egen kultur og tilhørsforhold skabes og opretholdes (Eriksen 1993:12). Hvis præmissen er, at etnisk grænsedragning sker når etniske grupper lever tæt sammen, og ikke er knyttet op på gruppernes størrelse, som en etnisk minoritet- og majoritetsgruppe, styrker det ligeledes formodningen om, at der sker etnisk grænsedragning blandt den grønlandske- og danske befolkning, både i Grønland og i Danmark.

Af eksisterende forskning som understøtter antagelsen om, at der også mellem etniske danskere og etniske grønlandere vil være behov for etnisk grænsedragning er Lise Tøgebys analyse (2001), af demokrati og magt i Danmark. Undersøgelsen viser, at det særligt for den grønlandske befolkning i Grønland var vigtigt at opretholde grænsen mellem grønlandsk og dansk, for konstruktion af en national grønlandsk identitet og følelse af national samhørighed (Tøgeby 2001: 21). Analyserne peger ikke i retning af, at den danske befolkning i Danmark i samme omfang havde behov for afgrænse sig fra den grønlandske befolkning (ibid:20), når der sammenlignes med hendes analyser af, hvordan den danske befolkning prøver at afgrænse sig etniske minoriteter, særligt med ikke-vestlig baggrund. Lise Tøgebys konklusioner på dette fund er, at grønlandere aldrig har udgjort en betydelig del af befolkningen i det danske samfund og dermed formentlig ikke er oplevet som en trussel mod dansk identitet, kultur og samhørighed (ibid). Dertil er der de historiske forhold, hvor den danske befolkning altid har været magthavere i den tidligere dansk-grønlandske relation. Bo Wagner Sørensen (1994) og Thomas Hylland Eriksen (1993) finder det også helt karakteristisk, at det grønlandske altid defineres som modsætning til det danske og *modstilling* derfor bliver et centralt begreb for identitetsdannelse (Sørensen 1994; Eriksen 1993). Når etniske grupper i et eller

andet omfang afgrænser sig fra hinanden, uanset om grupperne lever i samme geografiske område, har fælles livsførelse eller indgår i daglige samarbejder med hinanden, styrkes formodningen om, at grønlændere i Danmark kan stå i en lignende situation som "etniske minoriteter", af vestlig eller ikke-vestlig oprindelse, selvom den grønlandske befolkning har dansk statsborgerskab.

Som nævnt i det foregående afsnit er etniske minoriteter i Danmark mere udsat på en lang række parametre, sammenlignet med etniske danskere. Den eksisterende forskning på området om grønlændere i Danmark viser, at grønlændere også har dårligere sundhed, når der måles på selvvurderet helbred og psykisk sundhed, at der er lavere grad af beskæftigelse, at der er større frafald på ungdoms- og universitetsuddannelserne, samt at den grønlandske befolkning i Danmark generelt står i en dårligere økonomisk position, når der sammenlignes med etniske danskere (Baviskar 2015; Danmarks Evalueringsinstitut 2019).

Den grønlandske befolkning i Danmark giver også udtryk for at opleve marginalisering og diskrimination², dog i mindre grad end hvad etniske minoriteter angiver (Laage-Petersen 2015; Togeby 2001:114). Togeby's analyser viser, at det oftest er de yngre generationer af grønlændere der rapporterer diskrimination, samtidig med at des stærkere tilknytning der opleves til Grønland, des større er sandsynligheden for, at de oplever sig diskrimineret (Togeby:116,122). En sammenligning med andre etniske minoriteter i Danmark viser, at det i højere grad er de ressourcestærke etniske minoriteter, som angiver at blive diskrimineret, mens det derimod særligt er de ressource svage og udsatte grønlændere, som angiver at blive udsat for marginalisering og diskrimination (ibid:116).

Set i perspektiv til disse resultater konkluderer Togeby ligeledes, at den største trussel mod at grønlændere indtager et fuldt og aktivt medborgerskab i Danmark er, af den danske befolkning slet ikke opfatter grønlændere som fuldgældende medlemmer, hverken af det danske samfund eller dets fællesskab (Togeby 2001:152).

² Institut for menneskerettigheder (2013) viser, at 44 pct. af de adspurgte herboende grønlændere føler sig stigmatiserede eller oplever fordomme i mødet med etniske danskere.

Til forskel fra etniske minoriteter af ikke-vestlig oprindelse, bosætter grønlandere sig ikke i såkaldte ghettoer, langt størstedelen af gruppen danner parforhold eller bliver gift med etniske danskere³, og der er større tillid til velfærdsstatslige institutioner såsom sundhedsvæsenet og socialsektoren (Togeby 2001:33, 62; Baviskar 2015). Togeby finder endvidere, at en stor del af grønlandere i Danmark egentlig er tilfredse med tilværelsen i Danmark, herunder velfærdssystemets organisering og tilbud (Togeby 2001:100). Undersøgelsen peger i denne sammenhæng på, at tilfredshed kan dække over dyb afmagt og/eller kulturforskelle, i forhold til kendskab til, at den grønlandske befolkning hellere forholder sig tavse end at give udtryk for utilfredshed, konflikter eller problemer (ibid:102).

Denne antagelse kan ligeledes ses i perspektiv til de grønlandere i Danmark, der er socialt udsatte i forhold til hjemløshed, misbrug, kriminalitet, psykiske lidelser og fattigdom. Den procentvise andel af udsatte grønlandere er langt større, når der sammenlignes med etniske minoriteter, både af vestlig- og ikke-vestlig oprindelse, såvel som den etnisk danske befolkning (Baviskar 2015:17). Der er derfor en andel af grønlandere i Danmark, som lever på samfundets bund, hvilket synes at være den mest ekstreme konsekvens af, ikke at være integreret i det samfund man lever i. En kvalitativ undersøgelse finder endvidere, at denne gruppe af udsatte grønlandere i Danmark både er udstødt af den grønlandske- og danske befolkning (Rådet for socialt udsatte 2014).

Som det er illustreret med Tgebys pointer om grønlanderes opnåelse af fuldt medborgerskab i Danmark, er det ikke kun de stærkt udsatte grønlandere, som står i en sårbar position ved tilflytning til Danmark. Også grønlandere som har boet i Danmark i mange år, som eksempelvis har en uddannelse, er beskæftiget og måske sidenhen har stiftet familie i Danmark, møder fordomme og stereotype forestillinger, *fordi* de er grønlandere (Togeby 2001:147). Også grønlandske studerende på erhvervs-, professions-, og universitetsuddannelserne i Danmark har lavere faglig selvtillid, angiver oftere at studiet er svært eller udtrykker flovhed over, ikke at kunne forstå simpelt læringsstof, sammenlignet med etniske danskere (Danmarks Evalueringsinstitut 2019:8,68,84). Det sociale liv i Danmark kan også være svært, hvilket illustreres ved, at færre grønlandske studerende er med i en projekt- eller studiegruppe (ibid:50). De grønlandske studerende oplever også i højere

³ I 2001 var to tredjedele af grønlandske kvinder og halvdelen af grønlandske mænd i Danmark gift eller samlevende med en person af etnisk dansk oprindelse og kun 5% var gift med en person af etnisk grønlandsk oprindelse.

grad at være stressede og have økonomiske problemer, hvilket peger i retning af, at privatlivet og tilværelsen i Danmark kan opleves udfordrende (ibid:12,14).

På baggrund af den eksisterende forskning om etniske minoriteter, grønlandere i Danmark og perspektiverne om etnisk grænsedragning, er det min overbevisning, at unge grønlandere i Danmark kan opleve lignende udfordringer, eller sågar stå i en sammenlignelig situation, set i relation til identitetsdannelse og tilhørsforhold, som de unge, som formelt betegnes som etniske minoriteter. Fællesnævnerne formodes at være, at grønlandere i Danmark også kan have både sproglige og kulturelle barrierer, eller opleve sig ekskluderet, hvilket kan få en betydning for mulig integration og oplevelse af tilhørsforhold. På samme måde kan det tolkes som et tegn på, at også grønlandere kan have behov for støtte eller målrettede indsatser, for at begå sig, falde til og trives i Danmark. Derudover formodes det, at unge grønlandere også skal finde den rette balancegang mellem at tilegne sig danskhed eller indgå i dansk kultur, uden at blive for danske, hvorfor der således er tale om vilkår, som formodes at være særegne for unge, som skal navigere i et kulturelt krydsfelt, uanset etnisk-, nationalt- og kulturelt tilhørsforhold. På baggrund af problemfeltet findes der derfor belæg for at undersøge, hvilke særlige vilkår og rammer unge grønlandere i Danmark har for identitetsdannelse og skabelse af tilhørsforhold, som endvidere vil være specialets fokus.

2.3 Problemformulering

- *Hvilke muligheder og begrænsninger har unge grønlandere i Danmark for identitet og identitetsdannelse og hvordan har det betydning for følelsen af tilhør?*

3.0 AFGRÆNSNING OG BEGREBSAFKLARING

Som allerede skildret, betragtes grønlændere hverken formelt, politisk eller juridisk som etniske minoriteter i en dansk samfundskontekst, da der igennem rigsfællesskabet opnås dansk statsborgerskab fra fødslen. For undersøgelsen defineres *ethnicitet* som en form for kulturelt koncept, hvor blandt andet praksisser, værdier, normer, kulturelle symboler og trosretninger deles (Barker & Jane:298). Ud fra en sociologisk opfattelse betragtes individer i Danmark med grønlandsk oprindelse derfor også som værende etniske minoriteter, som en anerkendelse af, at den grønlandske befolkning er et oprindeligt folkefærd, som har sin oprindelse fra inuitterne, med en særegen kultur og selvstændig nationalitet.

I specialet vil termen *grønlændere* blive anvendt om de unge, som er af etnisk grønlandsk oprindelse. Personer med *grønlandsk ethnicitet* defineres som personer, uanset fødested, som har dansk statsborgerskab og hvor minimum én af forældrene er født i Grønland.

I specialet afgrænses *unge*, som værende individer tilhørende aldersgruppen 16-35 år. For undersøgelsen af identitet og tilhørsforhold blandt grønlændere i Danmark, forstås ungdommen som en kulturelt konstrueret *livsfase* i menneskers *livsforløb*, hvor individet eksempelvis endnu ikke har stiftet familie eller er integreret på arbejdsmarkedet. Set i perspektiv til den tidslige og stedslige samfundskontekst, betragtes ungdommen som et *stadie* eller en *transition* mellem livsstadierne barn og voksen. Når ungdommen betragtes som et kulturelt koncept, vurderes det derfor også, at ungdommen for den enkelte kan strække sig over, hvad der kan betragtes som det tidlige voksenliv, forstået som 25-35 års alderen. Karakteristisk for ungdommen for indeværende afgrænsning er således, at identiteten potentielt stadigvæk er under stor forandring, eller har været det inden for nærmeste fortid (Poulsen 2010:47).

Af øvrige begreber som ønskes afklaret er *diskrimination*, som defineres som illegitim eller usaglig forskelsbehandling af mennesker, eksempelvis på baggrund af alder, seksuel orientering, køn, race, etnisk oprindelse, nationalitet. Diskrimination kan både være af positiv og negativ karakter, således at forskelsbehandlingen enten kommer individet til gode, eller fører til en dårligere behandling (Jensen et al. 2012:25). For specialet vil begrebet diskrimination anvendes til beskriver

forskelsbehandling med negative konsekvenser, mens termen særbehandling i stedet skildre forskelsbehandling med positive følger.

Racisme defineres som fordomme eller diskrimination, som er baseret på hudfarve, race eller national og etnisk oprindelse (ibid).

Etnificering defineres som en diskursiv konstruktion, hvor etniske grupper bliver identificeret og fastholdt som en etnificeret udgruppe. Gennem en række diskursive strategier, tildeles en række særegne egenskaber og karakteristika, som endvidere generaliseres til at gælde *hele* den etniske gruppe (Yilmaz 1999:12).

Fremmed- og andengørelse er tæt koblet til den postkoloniale forståelse af, at der eksisterer førstehed og andenhed, hvor andenheden bliver konstituerende for førsteheden. Gældende er, at det er majoriteten, som har positionen til at konstituere 'de andre', som en underordnet gruppe. Andengørelse indebærer således, at underordnede individer tilskrives en identitet, som fremmed eller 'de andre' som ikke hører til (Jensen 2011:65). Herefter vil fremmed- og andengørelse også betegnes som *othering*.

4.0 FORSKNINGSDSIGN

I undersøgelsen af herboende grønlandske unges identitet og oplevede tilhørsforhold, er det valgt at benytte et forskningsdesign, som opfordre til vekselvirkning mellem mere induktive og deduktive forskningsstrategier. Specialets forskningsdesign er bestående af en filosofisk hermeneutisk ontologi og epistemologi, kombineret med en adaptiv inspireret forskningsstrategi, som endvidere er designet som et single casestudie.

4.1 Filosofisk hermeneutik som videnskabsteoretisk tilgang

Det videnskabsteoretiske afsæt for specialet er den filosofiske hermeneutik. Helt grundlæggende ved den filosofiske hermeneutiks ontologi er, at mennesket ikke kan frigøre sig fra dets historicitet, og være i både tidslige og stedslige sammenhænge (Juul2012:121). På den måde forstås subjektet som et historisk og endeligt væsen, som fødes ind i en verden af betydninger, som på forhånd allerede vil være givet. En verden som subjektet vil overtage i sin bevidsthed. Af denne grund bliver den historiske væren rammesættende for, hvilke muligheder og begrænsninger det enkelte individ har for handling og erkendelse (Juul 2012:123; Gilje 2017:145).

Jeg vil argumentere for, at den hermeneutiske videnskabsteoretiske tilgang er ideel for min problemstilling, da tilgangen netop belyser hvordan den historiske kontekst vil være bestemmende for, hvilke muligheder og begrænsninger der er for identitetsdannelse og tilhørsforhold blandt grønlandske unge i Danmark i en nutidig kontekst. Ligeså vel som den nuværende generation af unge grønlændere er præget af tidligere generationers muligheder og begrænsninger, vil den nuværende generation af unge grønlænderes identitetspositioner på samme måde være mulighedsskabende og begrænsende for de efterfølgende generationers muligheder. Når det tydeliggøres, hvilken afgørende rolle historien spiller, illustreres det også, at det på mange måder er strukturelt betinget, hvilke muligheder og begrænsninger det enkelte individ har for handling og erkendelse. Til trods for dette betragter den filosofiske hermeneutik alligevel individer som refleksive, i den forstand at de kan reflektere over deres væren i verden og formulere sig om, hvordan de forstår den verden, som de er "kastet ind i" (Juul 2012:122).

Jeg ønsker at tillægge mig den ontologiske forståelse af individers historiske væren, eller *tilværen* som Martin Heidegger har formuleret det, og således antage, at mennesker altid er en del af den

verden som studeres og at det derfor ikke er muligt betragte sig selv eller samfundet udefra. I forhold til epistemologien betyder menneskets tilværen konkret, at det heller ikke i forskningshenseende er muligt at sætte parentes om eller se bort fra vores væren og viden (ibid:121). Med inspiration fra Hans-Georg Gadamer, er jeg bevidst om, at det er uundgåeligt at medbringe fordomme i forståelsesprocessen og jeg er af den opfattelse, at fordomme, som en udspecificering af min forforståelse, kan være produktiv for erkendelse. Gadamer argumenter for, at individets fordomme udgør dets forståelseshorisont, i den forstand at den omslutter, hvad der er muligt at se fra en bestemt position. Det samme gælder for forskeren, hvor dets historiske forudsætninger og tidslige tilværen er bestemmende for, hvad der undres over, hæftes ved, forstås eller ikke forstås (ibid:122,124). Udover at opnå bevidst om og vedkende mig mine fordomme, som vil have betydning for de problemstillinger, temaer og fortolkninger jeg gør mig, vil jeg aktivt applicere min forforståelse. I den filosofiske hermeneutik gælder det om, at teste sine fordommes berettigelse med erfaringer der opnås i den sociale virkelighed. Der stræbes efter at udviske de utallige fordomme, som vil være udtryk for ideologiske magtforhold og som således vil forhindre forståelse eller sågar medvirke til misforståelse (ibid:124,125).

Ifølge Gadamer er forståelse en proces, hvor adskilte horisonter smelter sammen. Horisontsammensmeltning er et udtryk for, at erkendelse og meningsfortolkning er dialogisk, ved at fortolkning opstår i interaktionen mellem mig og genstandsfeltet, hvor vi hver især vil være bærere af vores egne menings- og forståelseshorisonter (ibid:126). Jeg forstår således horisontsammensmeltning som en proces, hvor jeg gennem interaktion med unge grønlændere kan få nye erfaringer, som vil danne belæg for at revurdere de fordomme, som provokeres af mødet med den sociale virkelighed. Med villighed til at lade sig belære af de nye erfaringer, vil samspillet medvirke til en udvidelse af min unikke forståelseshorisont. Jeg lægger mig derfor også op af den filosofiske hermeneutiks forståelse af den hermeneutiske cirkel, som betegner den konstante pendling mellem forskerens forforståelse og de nye erfaringer, som opnås fra den sociale virkelighed, netop ved at fordomme aktiveres og bringes i spil (ibid:125).

Set i forhold til det filosofisk hermeneutiske udgangspunkt, formodes det ikke at være muligt *per se* at sikre høj ekstern reliabilitet, selvom der arbejdes målrettet mod fuldstændig gennemsigtighed, i forståelsen af, at andre vil fortolke de samme mønstre eller sammenhænge én-til-én, såfremt

undersøgelsens gentages (ibid:133). Dette skyldes, at forforståelsen og fordomme benyttes aktivt, som en erkendelse af, at de historiske forudsætninger og tidlige tilværen er bestemmende for den enkeltes forståelseshorisont og således hvad der fortolkes (ibid). Til trods for metodisk, designmæssig og teoretisk gennemsigthed, vil det selvsamme empiriske materiale således potentielt kunne lede til en mangfoldighed af mulige fortolkninger.

4.2 Forskningsstrategi

4.2.1 Inspiration fra adaptiv tilgang

Forskningsdesignet for undersøgelsen af unge grønlænderes identitet og identitetsdannelse vil være inspireret af en adaptiv tilgang, som blev lanceret af Derek Layder, tidligere professor i sociologi på University of Leicester, i værket *Sociological Practice: Linking Theory and Social Research* (Layder 1998). Der vil arbejdes med en relativ fri og fleksibel forståelse af den adaptive teoris grundprincipper, hvilket skyldes, at adaptiv teori ikke deler samme videnskabsteoretiske afsæt, som den ontologiske og epistemologiske forståelse der arbejdes med i specialet. Dette vil blive diskuteret i et senere afsnit. Den adaptive teori er en tilgang som søger at udvikle modeller eller typologier, som viser, hvordan det der iagttages empirisk i hverdagslivet, kan ses som mere grundlæggende, strukturelle og historiske forhold eller vilkår (Layder 1998:110). Hovedpointen ved adaptiv teori er, at teorien både vil adapteres til den indsamlede empiri, samtidig med at empirien vil adapteres til teorien. Første del skyldes, at, teori både tilpasses og formes af de empiriske fund i den sociale virkelighed. På den anden side vil de valgte teoretiske begreber formentlig eksistere forud for både indsamling og analyse af data, hvorfor empirien til en hvis grad også bliver filtreret gennem den eksisterende viden, som betragtes som relevant (Layder 1998:150). Grunden til, at adaptiv teori anses som en attraktiv tilgang for problemstillingen er dels måden, hvorpå forudgående teori anvendes, som heuristiske værktøjer. I praksis vil undersøgelsen være inspireret af, at allerede eksisterende teorier kan være *orienterende begreber* (Layder 1998:101). De orienterende begreber kan både fungere som indledende og vejledende ressourcer, og sidenhen løbende blive konkretiseret, modificeret eller udviklet til en mere uddybende teori, model eller begrebslig ramme, med henblik på en mere sammenhængende teoretisk forståelse (Jacobsen 2007:254). Det ses som en styrke at arbejde med et princip om, at teorier på vedvarende vis er åbne for både omfortolkning, modifikation og udbygning, og at teorikonstruktion i princippet aldrig vil være en afsluttet proces.

Styrken ligger således i vekselvirkningen mellem teori og empiri. Det muliggør endvidere den valgte forskningsproces, hvor der indledningsvist er fundet inspiration fra både teoretiske forståelser, begreber og tidligere eksisterende forskning, som først og fremmest er anvendt som retningsanvisende for tema og fokus i undersøgelsens interviewguide (Layder 1998:101). At forudgående teoretiske forståelser, heraf både generel og substantiel teori, agerer som orienterende begreber, og således blot er vejledende for det analytiske arbejde, tillader en relativt induktiv tilgang, hvor de empiriske fund i undersøgelsen får den styrende rolle for udvikling af teori (Jacobsen 2007:265). Hvordan de valgte orienterende begreber skal anvendes og om de kan danne afsæt for egen teorikonstruktion, i forhold til grønlandske unges identitet og oplevelse af tilhør vil således være op til de empiriske mønstre, som fremanalyseres.

4.2.2 Case design

Specialet omhandlende identitetsdannelse og tilhørsforhold blandt unge grønlændere i Danmark er designet som et teorifortolkende casestudie (Antoft & Salomonsen 2007:39). Casen skal ses som en ekstrem case, på et mere generelt socialt fænomen at være etnisk minoritet i Danmark (Flyvbjerg 2010:470). Det er en ekstrem case, da det vurderes, at der først og fremmest ikke er meget forskning på området om herboende grønlænderes identitetsdannelse. Derudover ses casen som ekstrem, da grønlændere som etnisk minoritet i sociologisk forstand, står i en meget unik position, i og med at de er danske statsborgere, men samtidig er et oprindeligt folk, med Grønlands status som delvis selvstændig. Det er således et antageligt *enkeltstående fænomen*, som fremstår unik grundet den tidligere koloniale relation mellem Danmark og Grønland, som således også udgør en helt unik kontekst (ibid:270). Det forventes således, at der er nogle særlige vilkår for gruppen af grønlændere i Danmark, som ikke gør sig gældende for etniske minoriteter i politisk forstand. Det skønnes, at det tætteste på en lignende case må være herboende færøske unge, med opmærksomhed på, at Færøerne tidligere end Grønland fik hjemmestyre, samt at der også er en anden historisk relation mellem Danmark og Færøerne. Det teorifortolkende design udgør interessen for, at empirien skal stå i centrum, hvor de valgte teoretiske perspektiver, og den præsenterede eksisterende forskning, blot har til funktion at tilbyde mulige forståelser af, hvordan unge grønlænderes identitetsdannelse og tilhørsforhold kan fortolkes (Antoft & Salomonsen 2007:39). Selvom formålet med et teorifortolkende casestudie ikke som sådan er at udvide teorier, tillader den adaptive tilgang en

vedvarende vekselvirkning mellem teori og empiri. Nye empiriske fund kan derfor inspirere til, at eksisterende teoretiske rammer om etniske minoriteter nuanceres eller genfortolkes, i lyset af de empiriske fund som udspringer af den specifikke case omhandlende unge grønlændere i Danmark (ibid). Til at forstå fænomenet af at være en etnisk minoritet i Danmark, er casen designet som et *single casestudie*, med et *retrospektivt design*, hvor samplet udgør 7 unge med etnisk grønlandsk ophav, som er bosat i Danmark, i alderen 17-33 år (de Vaus 2001:226-227). Det vurderes, at et single casestudie er et ideelt design, da fænomenet om etniske minoriteter i Danmark anses som komplekst, hvorfor der har været et ønske om at afdække flere dimensioner i dybden, både i forhold til deres fortolkede tidslige og stedlige erindringer, omhandlende barndommen, ungdommen, forskellige arenaer i hverdagslivet, samt oplevelser i Danmark og Grønland. Med et retrospektivt design er der opmærksomhed på *recall bias*, da det først og fremmest kan være udfordrende at genkalde erindringer fra fortiden (de Vaus 2001:127). Derudover kan der af emotionelle årsager være lagt en vis distance til fortiden eller konkrete hændelser og/eller være konstrueret en meningsfuld fortælling, som en måde at bearbejde oplevelser på. Gengivelse af en oplevet begivenhed kan derfor, med mere eller mindre bevidsthed, fremstå anderledes end den egentlige hændelse. Foruden de pragmatiske årsager, herunder specialets tidsmæssige begrænsninger, vurderes det, at det retrospektive design er bedst egnet til at belyse unge grønlænderes identitetsdannelse, samt følelse af tilhør.

4.2.3 Generalisering af case

Afsluttede om valget af case som forskningsdesign og mulighederne for generalisering af undersøgelsens resultater, er det vigtigt at pointere, at statistisk generalisering ikke er formålet med undersøgelsen. I stedet er fokus på, at bidrage med dybdegående viden om en forestillet ekstrem case, på et mere generelt socialt fænomen at være etnisk minoritet i Danmark. De unge grønlænderes subjektive fortolkninger af deres tilværen, forstås derfor som faktiske konsekvenser, i den forstand, at de situationer de unge oplever som virkelige, må være virkelige i sine konsekvenser, jf. Thomas-teoremet (Kvale 2005:13). Udover at se på hver enkelt case, sammenlignes de enkelte cases endvidere på tværs for at undersøge, hvilke ligheder og forskelle der er for, hvordan unge grønlændere i Danmark skaber identitet og tilhørsforhold. Med bestræbelse på rige og kontekstuelle beskrivelser formodes det i stedet, at analytisk generalisering

vil være en mulighed, hvor undersøgelsens beskrevne tendenser og mønstre for unge grønlænderes identitet og tilhørsforhold kan være vejledende for andre undersøgelser, eller sågar generaliseres til lignende sociale situationer (Flyvbjerg 2010:469-470).

4.3 Samspillet mellem videnskabsteori og forskningsstrategi

Det vurderes at der er et godt sammenspil mellem undersøgelsens valgte videnskabsteoretiske afsæt og dets metodologi, hvor fællesnævneren findes i fokuset på, hvordan enkelte individers identitet og tilhørsforhold er resultat af historiske forhold og strukturelle vilkår. Adaptiv teoris videnskabsteoretiske afsæt bygger på en ontologisk og epistemologisk grundforståelse, som mest af alt minder om kritisk realisme, hvor den sociale verden udgøres af forskellige objektivt eksisterende domæner, som både er relativt autonome og som indbyrdes påvirker hinanden (Jacobsen 2007:283). Den sociale verden betragtes som værende ontologisk multidimensionel, hvilket vil sige at subjektive forståelser i hverdagslivet vil være konstitueret af mekanismer og strukturer, samtidig med at aktører er med til at reproducere selvsamme forhold og vilkår (ibid:281). Som nævnt opereres der med en filosofisk hermeneutisk ontologisk tilgang, hvor det erkendes, at der allerede eksisterer en verden af betydninger og at individer ikke kan frigøre sig fra dets historicitet, og væren i tidslige og stedslige sammenhænge. Ontologisk ses der således en grad af sammenfald mellem adaptiv teori og filosofisk hermeneutik i forhold til, at de vilkår der opleves i hverdagslivet, er historiske og strukturelle omstændigheder, hvorfor den historiske væren vil være rammesættende for individets muligheder og begrænsninger. Den filosofiske hermeneutik adskiller sig derimod fra adaptiv teoris epistemologi ved forståelsen af, at der ikke kan opnås "objektiv viden", om den "objektive sociale virkelighed", da det ikke anses som muligt betragte samfundet udefra og således abstrahere fra egen nutidige- og historiske tilværen i verden. Til trods for forskellige ontologiske og epistemologiske grundforståelser, anses en mindre rigid anvendelse af adaptiv teori som en velegnet tilgang til at vise, at det der iagttages empirisk, kan afspejle mere grundlæggende, strukturelle og historiske forhold eller vilkår.

5.0 SPECIALETS TEORETISKE RAMME

I det følgende afsnit vil der redegøres for specialets teoretiske rammer og valg af orienterende begreber, som indledningsvist er retningsanvisende for tema og fokus i undersøgelsens interviewguide.

5.1 Orienterende begreber

I det følgende afsnit vil der redegøres for specialets teoretiske rammer og orienterende begreber. Som allerede skildret, er en af grundprincipperne for adaptiv tilgang, at forudgående teori- og begrebsrammer anvendes som heuristiske værktøjer, som en erkendelse af, at teorien både vil adapteres til den indsamlede empiri, samtidig med at empirien vil adapteres til teorien (Layder 1998:150). Disse fungerer således som orienterende begreber. For valget af orienterende begreber tillader den adaptive tilgang, at der anvendes mange og forskelligartede dele af forskellige teorirammer eller -forståelser, samtidig med, at det ikke er nødvendigt at overtage hele teoriapparatet. De orienterende begreber understøttes af udvalgte satellitbegreber, der både er centrale i forklaringen og som i samspil vil udvide den forklaringsmæssige rækkevidde (Layder 2013: 148-149).

Tabel 1: Orienterende begreber og tilhørende satellitbegreber

Orienterende begreber	Satellitbegreber
Identitet under senmoderne vilkår	Identitet fortælling Social identitet Selvidentitet
Identitet i praksis	Den rene identitet Bindestregsidentitet Den kreolske identitet
Othering	Fremmed- og andengørelse Etnificering Etnisk grænsedragning

Det første orienterende begreb som findes relevant at inddrage er *Identitet under senmoderne vilkår*, hvor den nuværende tidslige samfundskontekst for identitetsdannelse skildres, som endvidere skal bidrage til at opnå forståelse for de unges tilværen, samt muligheder og

begrænsninger for identitetskonstruktion. Det orienterende begreb *Identitet i praksis* udgør Thomas Hylland Eriksens teoretiske forståelse af, at unge etniske minoriteter har valget mellem tre forskellige typer af identitet, hvor kultur enten blandes, skiftes imellem eller leves efter i ren form, som en måde at belyse, hvordan unge grønlandere i Danmark kan håndtere flerkulturel påvirkning gennem identitetsdannelse. Det sidste orienterende begreb *Othering* er fundet relevant på baggrund af de allerede skildrede problemstillinger som knytter sig til fremmed- og andengørelse, etnisk grænsedragning og etnificering af etniske minoriteter i Danmark. Det orienterende begreb skal bidrage med en forståelse af, hvilke strukturelle vilkår eller rammer, som unge grønlandere i Danmark har for identitetsdannelse og skabelse af tilhørsforhold. Da processerne bag othering allerede er præsenteret i problemfeltet, er det blot *Identitet under senmoderne vilkår* og *Identitet i praksis* som redegøres for i det nedenstående.

5.1.1 Identitet under senmoderne vilkår

Identitet og identitetsdannelse har altid været et kernefelt inden for sociologien og er blevet belyst som repræsentation, position, modstand, distinktion og symbolsk grænsedragning, diskursiv konstruktion, rolle, praksis, proces, forbrug og livsstil, habitus og selvfortælling.

Anthony Giddens, sociolog, mf. har peget på, at der er nogle eksistentielle grundvilkår for identitetsdannelse i det senmoderne samfund, som indbefatter at individet må skabe sin egen identitet, i forbindelse med at samfundet er blevet mere komplekst og dynamisk (Giddens 1994, Ziehe 1983). Siden 1970'erne har Giddens været af den opfattelse, at det senmoderne samfund er præget af *refleksivitet* og *detraditionalisering*, som får konsekvenser for identitetsdannelse, da der ikke længere findes nogle oplagte eller selvfølgelige identiteter (Giddens 1996:68). Af den grund mener Giddens, at selvet eller selvidentiteten skal ses som et *refleksivt projekt*, hvor individet selv er ansvarlig for at skrive sin egen selvbiografi. På den måde bliver tilværelsen et spørgsmål om, at individet træffer beslutninger og vælger en livsførelse, som kan opretholde individets *selvfortælling*. Identiteten bliver således et livslangt projekt (ibid). På den ene side danner der sig et billede af, at vilkårene for identitetsdannelse i det senmoderne er eksistentielle vilkår for alle individer, uanset etnisk, national og kulturel baggrund. På den anden side kan det med baggrund i problemfeltet synes til, at identitet som et refleksivt projekt bliver en særlig udfordring for de unge, som har et multipelt nationalt, etnisk og/eller kulturelt ophav, da der kan opleves store kontraster mellem de

forskellige kulturelle arenaer. Det kan således også være vanskeligt, at vælge en livsførelse, som opretholder individets selvfortælling i adskilte kulturer.

Til at forstå hvordan identitet skabes, tilføjer Berger, Berger og Hansfried, at individer i det senmoderne anvender en mangfoldighed af identifikationer til at skabe deres identitet. De ser, at individets ønske om at blive inkluderet i en given social kategori, og således få adgang til de roller og sociale positioner som kategorien tilskriver, skal opfattes som en måde, hvorpå fællesskaber, og former for prestige og status, kan anvendes til at "dyrke" en selvvalgt individualitet. På den måde ses identifikation som dynamiske til- og fravalg (Laursen 2013:233-234). Berger, Berger og Hansfrieds pointer bidrager til en forståelse af, at identitetsdannelse er både rationelt og reflektivt, hvilket styrker formodningen om, at også unge med grønlandske rødder, aktivt skal tage stilling til om, hvordan og i hvilken grad deres grønlandske ophav skal indgå i deres identitet. Samtidig tegnes der et billede af, at identifikation med sociale kategorier kan indikere, at den enkelte opfatter den sociale identitet som attraktiv eller meningsfuld (ibid:236). På den måde antages det, at der ligger nogle mere eller mindre bevidste forventninger eller meningskonstruktioner bag unge grønlænderes til- eller fravalg af det grønlandske i identiteten (ibid). Dette kan eksempelvis komme til udtryk gennem, hvilke roller, sociale positioner, fællesskaber mm., som den enkelte unge grønlænder oplever, at den grønlandske identitet giver adgang til.

Som kontrast til de ovenstående opfattelser om identitetsdannelse, som måske har tendens til at vægte aktørperspektivet en smule, betoner den social-psykologiske forståelse af identitet i højere grad, hvordan selvidentiteten er et indefra-ud perspektiv, via introspektion, og således rummer samspillet mellem strukturer og det enkelte individ (Jenkins 2014:205). Antagelsen er, at individets selvopfattelse vil præges af samfundets dominerende perspektiver på individet, da disse uundgåeligt vil blive formidlet gennem individets sociale netværk. På denne måde skildres det, hvordan individets selvidentitet i overvejende grad er socialt skabt, ved at individets indre opfattelse af sig selv er præget af samfundets og tætte relationers opfattelse, og kategorisering, af individet (ibid:228).

Med interesse for at belyse unge grønlænderes identitet, finder jeg det både interessant, hvordan individet reflekterer over og handler i forhold til opretholdelse af en meningsfuld selvfortælling. Der er ligeledes interesse for at fortolke, hvordan unge med grønlandske rødder vil påvirkes af

samfundets dominerende diskurser om “etniske andre” og den grønlandske befolkning, og hvordan disse bearbejdes i selvidentiteten. Dette skyldes min forståelse af, at samfundets dominerende meningskonstruktioner uundgåeligt vil indvirke på og være rammesættende for unge grønlænderes oplevelser af muligheder og begrænsninger for erkendelse og handling. Min teoretiske forståelse af identitet og identitetsdannelse skal endvidere ses i samspil med det videnskabsteoretiske udgangspunkt, hvor individer ikke kan frigøre sig fra dets historicitet, samt væren i stedslige og tidslige sammenhænge, hvilket viser sig ved, at individer vil overtage allerede eksisterende betydninger og meningskonstruktioner i sin bevidsthed. Der er således et analytisk ønske om, både at betone aktør- og strukturniveauet, samt vise samspillet mellem disse, i den konkrete case om grønlandske unge identitet i Danmark.

5.1.2 Identitet i praksis

På baggrund af en undersøgelse af unge etniske minoriteter har antropolog Thomas Hylland Eriksen udviklet nedenstående teoretiske begrebsramme, som viser at unge etniske minoriteter har valgt mellem tre forskellige typer af identitet, hvor kultur enten blandes, skiftes imellem eller leves efter i ren form. I sine studier skildre Eriksen det paradoks, som følger med det flerkulturelle samfund. På den ene side har ungdommen et stort kulturelt repertoire, som i princippet giver unge mulighed for, at knytte sig til og danne relationer til mange og forskelligartede grupper, hvis fællesskab ikke nødvendigvis bygger på lokale, religiøse eller etniske tilhørsforhold. På den anden side skildres det, at unge etniske minoriteter i deres hverdagsliv påvirkes af forskellige og ofte modstridende værdisæt, i hjemmet, uddannelsesmiljøer mm. (Mørck 2008:232). Eriksens analyser peger også på, at flere unge oplever, mere eller mindre bevidste, hverdagsracistiske handlinger i deres dagligdag, som udtryk for, at dele af majoritetsbefolkningen ikke mener, at de er “rigtige” danske medborgere, selvom de ofte er født og opvokset i det danske samfund (ibid). Med reference til Giddens forståelser af detraditionalisering og refleksivitet, står de unge med en anden etnisk oprindelse end dansk derfor i en position, hvor de må tilrettelægge deres identitet, således at de kan navigere i adskilte og forskelligartede kulturelle arenaer. Ifølge Eriksen eksisterer der følgende identitetstyper; den rene identitet, bindestreksidentiteten og den kreolske identitet.

Med *den rene identitet* tilbydes der et fast etnisk gruppetilhørsforhold, som i høj grad bygger på en bevidsthed om forskellighed fra “de andre”, som ofte dyrkes gennem fjendebilleder. Denne

identitet er ofte karakteriseret ved afholdende livsførelse og orden, som er præget af streng moral. Der er klare regler og grænser for adfærd, samt tradition for, at værdier og moral ikke står til forhandling (Eriksen 1999:III). Den rene identitet er en identitetsform, som vil være særlig attraktiv for individer som oplever kaos i oplevelserne, da individet fritages for konstant stillingtagen, ambivalens og dilemmaer. Med andre ord tilbydes der en fuldkommen identitet-pakke. Eriksen pointerer, at en sådan identitet kan være tiltrækkende for individer, som oplever systematisk diskrimination, da identiteten kan være et middel til, skabe og opretholde et positivt selvbillede og/eller opnå gruppetilhørsforhold (ibid). Et idealtypisk, men ekstremt, eksempel på individer med ren identitet er både venstre- og højreekstremister, hvis identitet og tilhørsforhold i høj grad bygger på, at være forskellig fra de befolkningsgrupper, som de foragter. Den rene identitet synes derfor som et modsvar til et moderne og flerkulturelt samfund, hvor det enkelte individ, som konsekvens af detraditionalisering, har adskillige valgmuligheder for identitetsdannelse.

Bindestregsidentiteten er derimod et identitetsvalg, som bygger bro mellem to eller flere kulturer, som er adskilte og hvor der kan identificeres tydelige forskelle. I praksis indebærer bindestregsidentiteten, at individet udvikler en meningsfuld udvælgelsesprocedure for, hvordan kulturelle elementer, fra de adskilte kulturer, kan kombineres og fungere som bindestreg i identiteten (Eriksen 1999:III). Med en bindestregsidentitet vil individet til en hvis grad, tilpasse sin adfærd efter den kulturelle arena, hvilket i praksis kan betyde, at individets fremtræden og ageren kan opleves radikalt forskellig, afhængig af om individet eksempelvis observeres i hjemmet eller det offentlige rum. Bindestregsidentiteten kan derfor synes som en dobbeltidentitet, hvor de kulturelle bindestreger gør, at flere kulturer kan rummes i identiteten (ibid).

Det sidste mulige identitetsvalg er *den kreolske identitet*, hvor flere kulturer mixes i identiteten. Karakteristisk ved den kreolske identitet er, at der blandes kulturelle elementer i sådan grad, at der hverken kan fornemmes bindestreger- eller grænser for identitetens udfoldelse (Eriksen 1999:III). Med reference til Halls forståelse af hybridkulturer, kan den kreolske identitet ligeledes ses som en måde, hvorpå den enkelte skaber en helt unik form kultur, som bygger på elementer fra allerede eksisterende kulturer (ibid). Som det tidligere er berørt i problemfeltet kan de fleste kulturer betragtes som blandingskulturer, i den forstand, at flere kulturer udspringer fra samme kulturarv og derfor har træk fra hinanden. Den kreolske identitet skal derimod ses som et individ, som aktivt

skaber eller genskaber kultur, hvorfor den kreolske identitet også er en kamp om at overskride og nedbryde de dominerende, og allerede eksisterende klassifikationer, og grænsesætninger for etnicitet, kultur og identitet (ibid). Som eksempel på en kreolsk identitet, bruger Eriksen selv eksemplet om muslimske unge, som et tænkt eksempel ikke spiser svinekød og deltager i ramadan, men som drikker alkohol og har seksuelle relationer før ægteskabet. Karakteristisk for den kreolske identitet er således, at der ikke sættes grænser for adfærd, morale eller værdier ved oplevet kulturelt og/eller etnisk tilhørsforhold. Modsat bindestregsidentiteten vil individets fremtræden være den samme, uanset hvilken kulturel arena som individet indgår i. De unge der vælger den kreolske identitet vil derfor også være under konstant pres i forhold til at definere sig selv, og må leve med den ambivalens som kan være en konsekvens af, at der ikke følges de kulturelle retningslinjer, som forekommer i den enkelte kultur (ibid). Eriksens tre idealtypiske identitetsvalg eller -typer repræsenterer således forskellige måder at håndtere flerkulturel påvirkning, hvor den rene identitet forsøger at undgå kreolisering, bindestregsidentiteten navigerer kreativt mellem forskellige og adskilte kulturer, mens den kreolske identitet via kulturblending overskrider eksisterende grænsedragninger.

6.0 METODE

I det følgende afsnit præsenteres specialets metodiske tilgang. Første halvdel udgør de metodiske overvejelser, herunder valg af metodisk tilgang, mens den anden halvdel omhandler det mere metodetekniske, herunder rekruttering af informanter, interviewguide, transskription og valg af kodningsstrategi.

6.1 Metodiske overvejelser

6.1.1 Kvalitativ metode

Det er valgt at benytte den kvalitative metode til at få indblik i, hvilken betydning unge grønlændere i Danmark tillægger kultur og etnicitet i deres identitet i hverdagslivet. Den kvalitative metodiske tilgang vurderes som værende mest velegnet til at forstå og fortolke de unge grønlænderes erfaringer, følelser og meningstilskrivelse, både på individ- og kollektivt niveau (Karpatschof 2015:458). Valget af den kvalitative metode bunder også i specialets fokus på, hvordan unge grønlændere begår sig i forskellige kontekster i hverdagslivet og således hvordan identitet og tilhørsforhold, samt betydningen af disse, varierer i forskellige sociale sammenhænge. Der er således mindre interesse for, at belyse sandsynligheder og statistiske sammenhænge, som den kvantitative metode i høj grad er velegnet til (Karpatschof 2015:446). Indenfor den kvalitative metode vil empiri indsamles gennem interviews.

6.1.2 Semistruktureret interview

I henhold til den hermeneutiske epistemologi er forestillingen, at forståelse er en proces, hvor adskilte forståelseshorisonter nærmer sig og i bedste fald smelter sammen. Antagelsen bag horisontsammensmeltning er, at erkendelse og meningsfortolkning er dialogisk og netop opstår i interaktion (Juul 2012:126). Først og fremmest er interviews ideel som metode fordi, at der indbydes til interaktion og dialog med de unge grønlændere, om deres oplevelser, følelser og erfaringer med, at have grønlandske rødder og være bosat i Danmark (Tanggaard & Brinkmann 2015:32). Derudover synes det fordelagtigt ved interviews, at der kan stilles afklarende spørgsmål til de unges meningstilskrivelse og fortællinger om etnicitet, kultur, identitet og tilhørsforhold, når forforståelsen udfordres af den sociale virkelighed. Afklarende spørgsmål skal derfor have som

funktion dels, at få en forståelse af de unikke menings- og forståelseshorisonter, som unge grønlændere er bærere af, og dels som en måde at gøre nye erfaringer, med henblik på at udvide egen unikke forståelseshorizont. I relation til specialets filosofisk hermeneutiske forståelse, vurderes det derfor, at interviews og dialog er den mest ideelle metode til, at forstå og fortolke unge grønlænderes identitet og tilhørsforhold i hverdagslivet og opnå horisontsammensmeltning. Det er endvidere valgt at foretage semistrukturerede interviews, hvor der på forhånd er udarbejdet en interviewguide med spørgsmål. Med det semistrukturerede interview, er det stadigvæk muligt at afvige fra interviewguiden under interviewet, hvilket er vigtigt i forhold til ønsket om, at dialogens retning i overvejende grad styres af de oplevelser og tematikker, som opleves som interessante og betydningsfulde for den enkelte unge (Tanggaard & Brinkmann 2015:37). Det semistrukturerede interview er også valgt, som en metodisk opmærksomhed på, at der er et aldersspænd på mere end 15 år, mellem den yngste og ældste informant. Ved udarbejdelse af interviewguiden og dens temaer, er der derfor taget højde for, at de unge generelt befinder sig i forskellige livssituationer, hvilket betyder at der også har været stor variation mellem, hvilke arenaer de unge indgår i, i hverdagslivet, samt hvilke ressourcer de har haft, ved tilflytning til Danmark eller gennem deres opvækst. Da specialet bevæger sig indenfor et sensitivt felt, i forhold til følsomme, sårbare og/eller tabubelagte emner, er der gjort etiske overvejelser om, ikke at bidrage til eventuel psykisk belastning, af unge som i forvejen kan befinde sig i en sårbar position (Kvale & Brinkmann 2015:106). Jeg har derfor forholdt mig til, hvordan den rette balance skabes mellem dybdegående, udforskende og åbne spørgsmål, således at det bliver op til den enkelte unge grønlænder at beslutte, hvor følsomme og personlige fortællinger der deles (Tanggaard & Brinkmann 2015:41). Der har derfor været opmærksomhed på at skabe et trygt rum, med en uformel og rolig stemning, hvor jeg som interviewer er det lyttende øre til de historier, som de unge ønsker at dele. Ved samtlige interviews er der sikret informeret samtykke fra de unge, hvor de er blevet informeret om specialets formål, generelle procedure og at deres udtalelser ved fremstilling vil være anonymiseret. For at sikre en tryk interviewsituation, er alle informanter ligeledes blevet gjort opmærksomme på, at interviews selvfølgelig er frivillige, hvorfor de både har muligheden for at trække sig eller ønske ikke at tale om specifikke emner (Kvale & Brinkmann 2015:116).

Interviews er både blevet afholdt online og med fysisk tilstedeværelse. Af overvejelser bag dette har været dels det pragmatiske, at interview med informanter fra København, er mindre tidskrævende,

såfremt der vælges en online version, samtidig med at det også har gjort det mere oplagt at indsamle empiri på tværs af Danmark, set i relation til specialeprocessens tidsramme. Efter en tid med Covid, hvor studieprojekter som disse har været begrænset til telefoniske og online interviews, er det derudover personligt erfaret, at digitale interviews kan fungere som en tryk ramme. Der er derudover også opnået indblik i unge grønlanderes identitetsdannelse og tilhørsforhold, for en større gruppe af unge, som ikke kun er bosat i Nordjylland, hvilket ligeledes er med til at styrke mulighederne for analytisk generalisering af de empiriske mønstre (Flyvbjerg 2015:292).

Af omstændigheder der knytter sig til interviews er også, at et enkelt interview blev gentaget, da det efter samtalen blev opdaget, at interviewet ikke var blevet optaget. Det var på mange måder interessant og horisontudvidende, at interviewet blev gentaget, da det andet interview oplevedes som en radikal anden social situation, hvor der kunne spørges ind til de fortællinger, som havde vækket nysgerrigheden ved forrige interview, samtidig med at helt nye tematikker opstod. Derudover er en enkelt informant under 18 år, hvorfor informantens mor var interesseret i, at være tilstede i rummet under det digitale interview. Dels var med til at skabe et trygt rum, samtidig med, at det skærpede min opmærksomhed ekstra mod, hvilke spørgsmål der kunne stilles og hvordan disse skulle formuleres.

Set i perspektiv til de ovenstående overvejelser, er den semistrukturerede interviewform således valgt, da det på den ene side ikke ønskes at interviews bliver for løst struktureret, da det kan vanskeliggøre at fastholde mine afgrænsede forskningsmæssige tematikker om identitet i hverdagslivet, inden for et felt, hvor der ellers er et hav af spændende og interessante vinkler og perspektiver (Tanggaard & Brinkmann 2015:37). På den anden side er det semistrukturerede interview valgt, for på bedst mulig måde at sikre, at det bliver den empiriske virkelighed i form af de unges oplevelser, følelser, og erfaringer med at være bosat i Danmark, og have grønlandske rødder, som bliver det styrende for empiriindsamling og det analytiske arbejde.

6.1.3 Om interviewsituationen og mødet mellem sociale positioner

Som det fremgår af min filosofisk hermeneutiske orientering, er forståelsen, at man ikke kan frigøre sig fra sin historicitet. Af den grund vil interviewsituationen også uundgåeligt blive et møde mellem sociale positioner, hvis hierarki er skabt af reproducerede meningskonstellationer, hvor jeg, som

forsker, repræsenterer majoritetsbefolkningen i Danmark, ved at være etnisk dansk, mens unge grønlændere, ud fra en sociologisk betragtning, repræsenterer én af mange etniske minoritetsbefolkninger i Danmark. I et historisk perspektiv er vi endvidere bærere af historiciteter som henholdsvis kolonisator og kolonist. Ikke desto mindre vil disse sociale positioner også blive forhandlet ved interaktion, hvor antropolog Kirsten Hastrup (1992) beskriver det som, at man som forsker uundgåeligt vil få nye *navne*, i mødet med felten eller den sociale virkelighed, og at man er nødsaget til på acceptere og påtage sig den identitet og tilhørende roller, som sine nye navne indbefatter. Hastrup peger således på, at forskeren må møde den sociale virkelighed, som undersøges, som et omdefinert subjekt (Hastrup 1992:36). For min case finder jeg, at Hastrups pointer illustrerer, at de eksisterende sociale positioner vil være til forhandling i det situationelle møde med de unge grønlændere, og at vores unikke historiciteter således ikke udelukkende bliver definerende for de identiteter og roller, som tildeles i mødet. Retrospektivt er det af min opfattelse, at de unge i høj grad påtog en guide- eller ekspert rolle i interviewsituationen, mens jeg nærmere blev tildelt rollen som gæst, som blev inviteret ind i deres minder fra barndommen om Grønland og grønlandsk kultur, samt deres oplevelser med, at være ung i Danmark og have grønlandske rødder. På den måde skildres det, at interviewsituationen også er et møde mellem forskellige sociale positioner og historiciteter, hvorfor det empiriske materiale også vil være et produkt af de navne og identiteter, der bliver forhandlet i interviewsituationen.

6.2 Det metode tekniske

6.2.1 Adgang til feltet og rekruttering af informanter

Rekrutteringsstrategien har været, dels at henvende mig til foreninger og organisationer, som arbejder med den grønlandske befolkning i Danmark, og dels at bruge de sociale medier og mit private netværk, til at komme i kontakt til grønlandske unge. Det er udelukkende lykkedes at etablere kontakt til unge grønlændere indenfor målgruppen via sociale medier, hvor jeg med min private facebook- og LinkedIn profil lavede et offentligt opslag om, at jeg søgte personer til interviews. På Facebook blev opslaget både delt på min egen profil og delt i facebookgruppen Kalaallit Aalborgimiittut, som er en gruppe for grønlændere og alle dem som interessere sig for Grønland. For rekrutteringsstrategien har der været særlig opmærksomhed på, at give en relativ løs definition på "grønlandsk etnicitet", med henblik på at undgå, at relevante unge ikke oplever at være indenfor målgruppen "grønlændere". Af opslaget fremgår det, at jeg definerer grønlandske rødder som, at én eller begge forældre er af etnisk grønlandsk oprindelse. Derudover står der skrevet i opslaget, at der søges "1) Dig, som er opvokset i Danmark. Du kan enten være født i Danmark eller Grønland, og være flyttet til Danmark i en tidlig alder. Du behøver ikke at have en særlig tilknytning til Grønland eller føle dig grønlandsk, så længe minimum én af dine forældre er af grønlandsk etnicitet. 2) Dig, som er opvokset i Grønland og i dag bor i Danmark. Du er eks. flyttet til Danmark pga. studie, arbejde eller partner. Du skal minimum have boet i Danmark i 1 år og gerne længere". Min intention med opslaget har først og fremmest været at være inkluderende i forhold til, hvem der kan definere sig som grønlænder. Dernæst afslører rekrutteringsopslaget også mine daværende fordomme, og således min forforståelse, inden interviews. Retrospektivt springer følgende fordomme mig i øjnene 1) forestillingen om, at der eksisterer 2 idealtyper af unge grønlændere i Danmark, som skelnes efter, hvor lang tid de har boet i Danmark. 2), forestillingen om, at unge med grønlandske rødder, som er født i Danmark eller som er kommet til Danmark i en tidlig alder, kan stå i en position, hvor de ikke føler sig særlig grønlandske eller har svag tilknytning til Grønland. Endeligt 3) forestillingen om, at unge grønlændere i Danmark, som er opvokset i Grønland, ofte kommer til Danmark på grund af kærlighedsforhold eller studier.

For rekrutteringsprocessen tror jeg det har været vigtigt, at jeg dels har etableret kontakt med min private profil på diverse sociale medier, så de unge har kunne sætte billede på mig og at jeg med

egne ord, har fået mulighed for at beskrive min intention og interesse for at lave netop dette speciale. Her er en af nøglebegreberne afmystificering, i forhold til at tydeliggøre og være gennemsigtig med, hvorfor det er relevant at skrive speciale på sociologiuddannelsen om grønlandske unge i Danmark og deres identitet.

Det vurderes at rekrutteringsstrategien har været tilstrækkelig, da det er lykkedes at sample en gruppe af grønlandske unge i Danmark med relativ stor intern variation, som ønsket. Tabel 2 viser et overblik over informantgruppen (se evt. Bilag: Udvidet informantbeskrivelse; Bilag: Kort præsentation af informanter). Derudover er der i samplet et kærestepar, som sammen har 2 børn, samt der er 2 unge, som kender hinanden fra Nuuk og som begge i dag er bosat i Nordjylland. Der har været opmærksomhed på, at der er interne relationer i samplet, men det vurderes ikke, at det har en særlig betydning for individuel identitetsdannelse og oplevede tilhørsforhold hos de enkelte unge, da det i højere grad kobler sig til oplevelser i barndommen og den tidlige ungdom.

Tabel 2

Informant	Alder	Geografi	Etniske rødder	Født i	Opvokset i	Uddannelse
Niviaq	17 år	By i Nordjylland	Grønlandsk mor & dansk far	Grønland	By i Nordjylland	Går i gymnasiet
Maya	26 år	By i Nordjylland	Grønlandske forældre	Grønland	Nuuk	Ernæringsassistent
Poul	26 år	Aalborg	Grønlandsk mor & dansk far	Grønland	Nuuk	Igangværende kandidat
Jesper	27 år	Italien	Grønlandsk mor & dansk far	Grønland	Sydlig Grønland/Morsø	Journalist
Laura	28 år	København	Grønlandsk far & dansk mor	Grønland	København	Pædagogstuderende
Miki	31 år	Aalborg	Grønlandsk far & grønlandsk/dansk mor	Grønland	Randers/Nuuk	Igangværende kandidat
Naja	34 år	Aalborg	Grønlandsk mor & dansk far	Grønland	Ikast/Nuuk/min dre byer i Nord- og Østgrønland	Igangværende kandidat

6.2.3 Interviewguide

Som tidligere argumenteret for, er det valgt at foretage semistrukturerede interviews, hvor der på forhånd er udarbejdet en interviewguide med spørgsmål, som der kan afviges fra under interviewet (Tanggaard & Brinkmann 2015:37). Metodisk findes der endvidere inspiration fra Susan E. Chase, i forhold til hvordan narrativer kan anvendes til at opnå mere righoldig empiri, ved at der opfordres til at dele en konkret fortælling, som tidligere oplevelser (Chase 2003:282). Formålet med interviewguiden er derfor at designe spørgsmål, som motiverer de unge grønlandere til at dele personlige narrativer. Som det er skitseret appliceres mine fordomme aktivt i interviewguiden, hvorfor både interviewsituationen og interaktion med de unge grønlandere, bliver en proces, hvor de eksisterende fordommes berettigelse testes. De på forhånd nedskrevne spørgsmål kobler sig til nøje udvalgte temaer, som udspringer af de tidligere præsenterede orienterende begreber, som både har været retningsangivende og tematiserende for interviewguiden og således empiriindsamlingen. I interviewguiden er der både opstillet primære og sekundære spørgsmål. Det tilstræbes, at de sekundære spørgsmål kun stilles til informanter, som i mindre grad giver fyldige og righoldige besvarelser og/eller formår at dele deres personlige narrativer, og fungerer derfor blot som forberedelse.

Interviewguiden er udarbejdet med overskrifterne: 1) Hverdagslivet, baggrund og tilværen, 2) Samspillet mellem etnicitet, kultur og identitet, 3) De eksisterende diskursers betydning for identitet og tilhørsforhold 4) Opsamling og afrunding (se interviewguide i bilag). Den indledende tematik *Hverdagslivet, baggrund og tilværen* har til formål at give indsigt i de unges liv og baggrund, blandt andet i forhold til flytte historik, sociale netværk, beskæftigelse, samt erindringer fra barndommen og ungdommen, som kobler sig til tilhørsforhold og livet i Grønland og Danmark. Temaet skal ses som en måde at danne en forståelse af de unges særegne historicitet, samt tilværen i tidslige og stedslige sammenhænge, som vil udgøre deres forståelseshorisont, som omslutter, hvilke muligheder og begrænsninger der er for erkendelse og handling. Temaet *Samspillet mellem etnicitet, kultur og identitet* belyser, hvilken betydning de unge tillægger deres grønlandske etnicitet, med henblik på at få indsigt i hvordan de unge forholder sig til og kobler etnicitet, kultur og identitet i hverdagslivet, samt hvilken betydning det får for oplevede tilhørsforhold. Det tredje tema *De eksisterende diskursers betydning for identitet og tilhørsforhold*, har til formål at give

indblik i de unges menings- og forståelseshorisonter, som ontologisk udgør de betydninger, som på forhånd allerede vil være givet. Der arbejdes med en forståelse af, af selvom de unge overtager de eksisterende betydninger og meningskonstruktioner i sin bevidsthed, så er de til stadighed i stand til, at reflektere over deres væren i verden og formulere sig om, hvordan de forstår den verden, som de er "kastet ind i". Det er derfor meningsfuldt at afdække de unges *fordomme* om, hvilke *fordomme* som de oplever at andre har om dem eller har om grønlændere som *etnificeret gruppe*. De valgte temaer danner således i fællesskab den metodiske ramme og indgangsvinkel til at belyse, hvilke muligheder og begrænsninger, som unge grønlændere i Danmark har for identitetsdannelse, samt hvilken betydning disse har for følelsen af tilhør. Interviewguiden findes i bilag.

6.2.4 Transskription

I undersøgelsen af unge grønlænderes identitet, vil interviews blive transskriberet. Det er valgt at følge VIVEs overordnede retningslinjer for transskribering, hvor talesproget nedskrives ordret og hvor gentagelser, pauser mm. fremgår (VIVE). Transskriptionerne er foretaget kort efter interviews, for at øge chancen for at kunne genkende vendinger eller sætninger, som synes utydelige eller uforståelige, når de enkelte interviews genhøres, og således for at sikre interviewenes reliabilitet (Kvale & Brinkmann 2015:239). For undersøgelsens interviewpersoner er der flere, som ikke har dansk som modersmål. Det er derfor valgt, at korrigere små grammatiske fejl, som ikke har betydning for indholdet eller meningen, for at sikre forståeligheden af fortællingerne. Det er ligeledes valgt at medtage mine fortolkninger af forskellige betoning og verbale følelsesudtryk, eksempelvis stemmeleje, grin, gråd og dybe suk, for at give indblik i de følelser, som er forbundet med at være ung grønlænder i Danmark.

6.2.5 Kodningsstrategi

Til at udvælge og strukturere det empiriske materiale, er det valgt at finde inspiration fra adaptiv tilgangs kodningsprocedure, hvor der sondres mellem *prækodning*, *provisorisk kodning* samt konstruktionen af *kernekode* og tilhørende *satellitkode* (Jacobsen 2007:268). Det attraktive ved adaptiv tilgangs kodningsproces er, at åben kodning ikke kun er forbeholdt den indledende del af forskningsprocessen, men ses som en vedvarende proces, hvilket anses som fordelagtig i forhold til tematikker, som ikke var iøjnefaldende ved første gennemgang af materialet. Samtidig opfordres

der til, at der udvikles begreber samtidigt med, at der indsamles eksisterende teoretiske begreber, hvilket således fordre en konstant og nysgerrig vekselvirkning mellem empiri, teori og eksisterende viden (ibid). De allerede præsenterede orienterende begreber, har derfor i kodningsprocessen bidraget til en indledende måde at organisere empirien, samtidig med at de orienterende begreber derfor indledningsvist har været både strukturerede og vejledende for det videre analytiske arbejde.

Til at systematisere og organisere det empiriske materiale, er det digitale analyseprogram Nvivo benyttet. I specialets kodningsproces er der indledningsvis foretaget en prækodning, hvor der dels blev markeret de udsagn, som fremstod centrale i forhold til det udarbejdede problemstilling, orienterende begreber samt tematikker som fremstod interessante ved gennemlytning og transskription af interviewene, som også betragtes som en indledende del af kodningsprocessen. Den indledende prækodning resulterede i 6 centrale koder, med relativt bredt indhold, som sidenhen blev efterfulgt af en mere grundig og systematisk provisorisk kodning, hvor de enkelte koder blev inddelt i flere og mere nuancerede koder. Eksempelvis blev koden *negativ diskrimination og racisme* inddelt i koderne *fordomme*, *nedværdigelse*, *negativ diskrimination*, *tilpasningsstrategier/opgør med diskrimination og synlighed* som *kategori/andengørelse*. Efter strukturering og udvælgelse af det empiriske materiales centrale udsagn og tematikker, er der udarbejdet kernekoder og satellitkoder. Koderne er konstrueret på baggrund af de revurderede orienterende begreber, da der i kodningsprocessen både er indsamlet nye teoretiske begreber, mens andre indledningsvist orienterende begreber har mistet sin karakter som orienterende begreb.

7.0 ANALYSE

7.1 Analysestrategi

For at skabe gennemsigtighed og overblik over analysens struktur og indhold, vil der kort redegøres for den strategi som ligger til grund for specialets analyse.

Specialets valgte teoretiske forståelser impliceres i analysen gennem specialets orienterende begreber *Identitet under senmoderne vilkår*, *Identitet i Praksis* og *Othering*, samt deres tilhørende satellitbegreber. Udover de orienterende begreber, vil der i overensstemmelse med den adaptive tilgang også inddrages nye teoretiske og analytiske perspektiver, som efter empiriindsamling har vist sig at være relevante for forståelsen af unge grønlænderes identitet og tilhørsforhold.

Analysen er tematisk og består af 3 overordnede dele: 1) Indblik i de unges tilværen, 2) Identitet i barndommen, ungdommen og det tidlige voksenliv, samt 3) Hjem og at høre hjemme.

Det første del *Indblik i de unges tilværen*, er en indledende deskriptiv skildring af de oplevelser og erfaringer, som de unge grønlændere har gjort sig i hverdagslivet i henholdsvis Grønland og i Danmark. Temaet *Identitet i barndommen, ungdommen og det tidlige voksenliv* er den første centrale del af analysen af identitet og tilhørsforhold, hvor det belyses, hvordan der anvendes forskelligartede strategier til at håndtere flerkulturel påvirkning over tid. Afsnittet er bygget op om 2 aldersperioder, samt et opsamlende afsnit for tendenser på tværs af barndommen og ungdommen. Den anden og sidste centrale del af analysen er *Hjem og at høre hjemme*, hvor det fortolkes, hvad der er betydningsfuldt for unge grønlændere i Danmark, for at føle sig hjemme og have en oplevelse af at høre til. Afsnittet skildre 5 forskellige identificerede empiriske temaer, som endvidere behandles teoretisk.

På trods af, at hver enkelt case ikke metodisk undersøges i dybden, men at fokus i stedet er på de tværgående tematikker i fortællingerne, vil jeg på det varmeste anbefale at rette nysgerrigheden mod den skriftlige præsentation af informanter, som findes i Bilag, for at få mest mulig forståelse for det udvalgte udsnit af de unges fortællinger, herunder de konkrete fortolkninger af identitet og tilhørsforhold.

7.2 Indblik i de unges tilværen

På tværs af de unges fortællinger er det et gennemgående tema, at de møder adskillige fordomme i deres hverdag. Først og fremmest er det interessant, at tematikken udsprang af størstedelen af de unges fortællinger, forinden det var et planlagt tema i interviewguiden, hvilket fortolkes som værende en indikation på, at mødet med fordomme er en central del af at have grønlandske rødder, når man er bosat i Danmark. Med inspiration fra Gadamer, forstås fordomme som et individs forståelseshorisont, da den omslutter, hvad der er muligt at se fra en bestemt position, samtidig med at fordomme kan være udtryk for ideologiske magtforhold (ibid:124). Det vurderes derfor som værende relevant at skildre de unges forestillinger om andres fordomme, i forhold til at forstå hvilke muligheder og begrænsninger der opleves for identitetsdannelse og skabelse af tilhørsforhold, med erkendelsen af, at kan subjekter til stadighed reflektere over deres tilværen i den verden, som de er "kastet ind i" (Juul 2012:122).

7.2.1 Oplevede fordomme om grønlændere og det grønlandske samfund

Der vil i det nedenstående skildres et udsnit af de fordomme, som de unge grønlændere har oplevet i hverdagslivet i Danmark. Interessant er, at det i høj grad er de samme fordomme, som fremgår på tværs af de unges fortællinger, selvom de er bosat forskellige steder i Danmark, hvilket peger på, at det er fordomme som er generelle, i den forstand at de afspejler meningskonstruktioner som eksisterer på et mere strukturelt plan. Laura som er født i Grønland og opvokset i Danmark fortæller:

"Altså der er jo ABSURD mange fordomme om grønlændere. Og det er jo alt fra alkohol og guldøl til selvmord og vold i hjemmet, incest, seksuelle overgreb, at sundhedsvæsenet er dårligt, at der ikke er nogle uddannede grønlændere, at skolesystemet er lavt niveau.. Jamen altså der er jo helt hjernedødt mange. ..at vi bor i igloer og at vi lærte at skyde før vi overhovedet kunne gå" (Laura:10).

Udover at Luras liste over oplevede fordomme er lang og har et bredt omfang, bemærkes det, at de nævnte fordommes karakter ikke umiddelbart er af positiv karakter. Min opfattelse er, at der skildres to typer af fordomme, hvor den første type omhandler en fordom om, at der er meget social dårlighed og udsathed i Grønland og blandt grønlændere. Den anden type af fordomme henviser

derimod til naturdeterminisme og det der fortolkes som værende det grønlandske samfunds civilisationsgrad, herunder typisk grønlandsk levevis. Flere af de unge fortæller, at de ofte møder en forestilling om, at Grønland ikke er et moderne samfund. Niviaq som går i gymnasiet i Danmark fortæller: *“Der er faktisk overraskende mange, som jeg har mødt gennem mit liv, som troede at vi rent faktisk boede i igloer. Der grinte jeg altid virkelig meget, fordi jeg tænkte ‘er du ikke lidt barnlig at tænke det?’ ..vi bor i normale huse og vi har supermarkeder”* (Niviaq:23).

Det fortolkes, at de unge påvirkes af de eksisterende fordomme om grønlandsk “umoderne” levevis fordi, at det indirekte påpeges, at den grønlandske befolkning er mindre civiliseret eller ikke-tidssvarende i forhold til øvrige og mere veludviklede samfund.

Den anden type af oplevede fordomme som der fremgår på tværs af de unges fortællinger omhandler fordomme om incest, seksuelt misbrug og alkohol blandt grønlændere. Den mest centrale og dominerende eksisterende fordom opleves at være, at *grønlændere altid er fulde*. Laura fortæller: *“Før jeg flyttede til Grønland var der også rigtig meget mobning i Danmark med, at jeg havde grønlandske gener. Det er jo de klassiske med, at jeg skulle tage til Christianshavns Torv og om jeg ikke skulle have guldøl”* (Laura:2). Poul fortæller ligeledes:

“..så snart folk høre, at man er grønlænder, så hører man tit ‘der er også er meget social udsathed i Grønland’ og ‘du drikker måske også et par guldbajere?’ Man bliver sådan træt af det til sidst. Åh skal jeg nu til at snakke om det igen og prøve at forsvare, ‘drikker du guldøl til morgenmad, frokost og aftensmad?’ , ‘er du på flydende morgenmad?’ sådan nogle trælse ting at skulle lægge øre til” (Poul:12).

Fordomme om, at grønlændere ofte er fulde eller drikker meget alkohol fremgår af fortællingerne for samtlige syv unge, som har deltaget i undersøgelsen, hvilket indikerer, at det er en fordom som ikke er afgrænset til eksempelvis særlige lokaliteter, sociale grupper eller klassemæssige sammenhænge. Flere af de unge giver udtryk for, at det opleves som et stigma der er svært at forholde sig til, da de ikke selv oplever virkeligheden sådan. Jesper fortæller: *“..altså jeg har aldrig set min far drikke en øl. Jeg har aldrig set min far røre alkohol, ikke engang vin til aftensmaden og det samme med min mor”* (Jesper:8). Poul sætter derimod fordomme om fulde grønlændere i perspektiv til den alkoholkultur han oplever i Danmark: *“..ja, der er da mange grønlændere der*

drikker, men der er da også mange danskere der drikker” (Poul:11). Flere af de andre unge nævner også, at de er opmærksomme på hvor eller med hvem de drikker alkohol. Jesper fortæller:

“ ..det har holdt ret meget fast i mig i Danmark, at jeg har aldrig brudt mig om at stå med en øl i offentligheden. Jeg vil ikke sættes i bås med folk nede på Klostertorvet i Århus eller Kennedys plads i Aalborg. Til gengæld, da jeg var i Firenze i 2007, der var det en af mine yndlingsting at sidde med mine venner ved en kirke og hyggedrikke. Der var jeg ikke bange for, at der kom nogen forbi og dømmende mig, fordi jeg er grønlander og drikker øl i offentligheden” (Jesper:8).

I Jespers udsagn skildres det, hvordan der opleves en forskel mellem forskellige samfundsmæssige kontekster, hvor Firenze beskrives som værende en kontekst, hvor han ikke føler sig begrænset af eksisterende diskurser eller stereotypificeringer. I en fortælling reflekterer Miki også over, hvorfor han tror at de nævnte fordomme er opstået:

“Mange af de fordomme der er om mig, det er fra de udsatte grønlandere. De grønlandere der drikker i Danmark, de sidder jo sammen og drikker, det gør danskere ikke. De sidder derhjemme ved 4 flasker vin og er stille omkring det, det er grønlandere ikke. Så bliver det hurtigt sådan noget med, at det er sådan grønlandere er. (...) Jeg har også hørt undskyldningen med, at det er måden vi drikker på, ikke hvor meget vi drikker. Der er hele tiden noget om, at det er forkert. (...) Der er et eller andet der er gået galt på et tidspunkt. Folk tager ikke herved for at drikke sig fuld. De flytter ikke 4000 km. for at blive fulde, men det tænker folk ikke over (Miki:45).

Set i perspektiv det orienterende begreb *Othering*, herunder Yilmaz’ forståelse af, hvordan etniske minoriteter gennem den diskursive konstruktion bliver identificeret og fastholdt som en *etnificeret udgruppe*, fortolkes det, at de unges fortællinger afspejler *etnificering*, som har til funktion at påpege *andethed* og afgrænse ‘de andre’ (Yilmaz 1999:11). Typisk for etnificering er, at særegne egenskaber og karakteristika generaliseres til at gælde hele den etniske gruppe. Fordomme om, at *grønlandere er fulde*, synes derfor at dække over en generalisering om, at alle grønlandere, uanset individets sociale position eller identitetsmarkører, har et afvigende forhold eller forbrug af alkohol. Om mødet med negative fordomme om grønlandere og det grønlandske samfund fortæller Naja:

“..så føler man lidt, at der bliver set ned på, hvor man kommer fra. Man har heller ikke rigtig lyst til at lærer nogle nye at kende, fordi man ved at man hele tiden bliver konfronteret med de samme spørgsmål, som man ikke kan svare på” (Naja:13). Med en præsentation af, hvilke fordomme de unge oplever i hverdagslivet, har det været min intention de unges væren i både tidslige og stedslige sammenhænge, hvor det ikke er muligt at frigøre sig fra sin historicitet, hvorfor denne tilværen også bliver rammesættende for, hvilke muligheder og begrænsninger de unge oplever for identitet og tilhørsforhold.

7.2.2 Oplevelser med racisme og diskrimination i Danmark

Foruden at diskrimination har været et tema i interviewguiden, er det et centralt emne som udspringer af de unges fortællinger. Særligt for størstedelen af de unge er nemlig, at de både i Danmark og i Grønland, har oplevet at være synlige som ‘grønlænder’ eller ‘danser’, hvilket både har resulteret i oplevelser med diskrimination og positiv særbehandling. Øget synlighed i Grønland italesættes både af de unge, som har et etnisk dansk ophav, samt af de unge som udelukkende er af etnisk grønlandsk oprindelse, men som er dansktalende, enten som modersmål eller som foretrukket sprog. Fordi at flere af de unge også har boet en del år i Grønland, har det været oplevet tydeligt eller kontrastfyldt, når de blev behandlet anderledes, end hvad de var vant til. Naja, som har boet skiftevis i Danmark og Grønland, fortæller:

“..jeg følte at jeg blev behandlet anderledes, fordi jeg ser ud grønlandsk ud. Det har også betydet, at mange behandler mig om en grønlander. ..jeg kan godt mærke, at jeg bliver behandlet anderledes i Danmark end jeg blev behandlet i Grønland. Typisk var jeg den alle gerne ville være i gruppe med i Grønland, folk ville gerne samarbejde med mig, ihvertfald i skolemæssige sammenhænge. Men da vi så kom til Danmark, så var der næsten aldrig nogen der gad at være i gruppe med mig. Så var jeg altid den der blev valgt til sidst” (Naja:9).

For Naja opleves det som et radikal skifte, at gå fra en position i Grønland, hvor hun blev fremhævet som det gode eksempel og var den som de andre elever ville arbejde sammen med, fordi hun havde haft dansk som sit modersmål. I Danmark har Naja derimod oplevet at befinde sig i en position, hvor hendes etniske ophav som halv grønlandsk har en negativ indvirkning, i forhold til at de andre studerende forestilling om, hvorvidt det er fordelagtigt at samarbejde med hende. Naja fortsætter

historien og fortæller, at det ikke kun var eleverne på HF, som behandlede hende anderledes, end hvad hun var vant til i Grønland:

"Jeg havde en dansklærer som gav mig 02 i mundtlig standpunktskarakter i Dansk, fordi hun ikke mente, at mit danske var godt nok. Jeg fik så 12 til eksamen i dansk mundtlig og hun sagde 'Ej jeg er overrasket over, hvad du kunne', og jeg var sådan 'Jamen hvis du havde givet mig lov til at svare på dit spørgsmål, når jeg rakte fingeren op, så kunne jeg jo også vise, hvad jeg kunne' " (Naja:5).

En del af fortællingen er, at Naja oplevede at blive mødt med en forventning om, at fordi hun er halv grønlandsk, så har hun ikke et fagligt stærkt niveau i dansk, selvom hun er opvokset med dansk som modersmål. Maya har på sin tidligere arbejdsplads haft oplevelser med oplevet racisme:

".. jeg har oplevet på en arbejdsplads, hvor jeg skulle ekspedere en gæst, at i stedet for at snakke til mig, fordi jeg måske ikke lignede en dansker, så snakkede han kun til min kollega ved siden af mig. Han tænkte måske, at jeg ikke kunne forstå ham eller omvendt. Så snakkede han igen til hende, hvor jeg hele tiden svarede ham, altså hele tiden. Det var som om, at jeg var usynlig. ..der er nogle som ikke kan lide, at man ikke ligner en dansker" (Maya:15).

De unges oplevelser hæfter sig i høj grad til følelsen af, at fordi de er grønlandere eller ser anderledes ud, så behandles de i dagligdagen anderledes end de mennesker som de har omkring sig, som ikke har et etnisk grønlandsk ophav.

7.3 Identitet i barndommen, ungdommen og det tidlige voksenliv

Som argumenteret for i problemfeltet, formodes det, at der også for grønlandske unge i Danmark er nogle særlige strukturer, vilkår og rammer for identitetsdannelse, som er sammenlignelige med de processer som unge etniske minoriteter skal navigere i, som følge af fællesnævneren, at de har et andet etnisk- kulturelt- og/eller nationalt ophav end det danske. Med ønsket om at belyse, hvordan unge grønlandere i Danmark navigerer i et formodet kulturelt krydsfelt, vil det i det nedenstående blive fortolket, hvilke tilhørsforhold og identiteter som de unge tilskriver sig selv.

Som allerede skildret, forstås identitet og identitetsdannelse som et refleksivt og livslangt projekt, hvor det for individet gælder om at vælge en livsførelse, som kan opretholde en meningsfuld selvfortælling i adskilte kulturer (Giddens 1996:68). Derudover er forståelsen, at identitet er socialt skabt, da et individs selvidentitet eller selvopfattelse vil være præget af samfundets dominerende perspektiver på individet, som eksempelvis afspejler sig via de allerede præsenterede eksisterende diskurser, i form af fordomme (Jenkins 2014:205). På den måde er samfundets meningskonstruktioner rammesættende for de unge grønlanderes muligheder og begrænsninger for identitet.

7.3.1 Identitet i barndommen og den tidlige ungdom

I det følgende analyseafsnit vil det blive skildret, hvilke oplevelser og erindringer unge grønlandere har fra deres barndom og tidlige ungdom i Danmark, samt hvordan det kan fortolkes, at de har navigeret i og mellem flerkulturelle kontekster. For de unge er det forskelligt, hvornår og under hvilke omstændigheder de er tilflyttet Danmark, hvorfor det også først giver mening at tale om flerkulturelle kontekster og identitetstyper, såfremt de er vokset op med en forældre, som har et andet etnisk ophav end dansk, eller at de er flyttet fra Grønland til Danmark, eller omvendt, i løbet af barndommen eller den tidlige ungdom. 6 ud af 7 unge, heraf Poul, Miki, Naja, Laura, Niviaq og Jesper, formodes at have navigeret i flerkulturelle kontekster, da de enten er opvokset skiftevis i Danmark og Grønland, og/eller har en dansk og en grønlandsk forældre. Ud af samplet er Maya derfor den eneste, som ikke har oplevet flerkulturel påvirkning inden hun flyttede til Danmark, da hun har grønlandske forældre, og er født og opvokset i Grønland. Af den grund er hun ikke præsenteret i afsnittet om barndommen og den tidlige ungdom.

Naja er halvt dansk, er født i Grønland og har boet i Danmark den første del af sin barndom, indtil de igen flyttede tilbage til Grønland. Naja fortæller: *"..selvom jeg har boet 7 år i Danmark og opvokset med en far, der er dansk, og på mange måder er opdraget dansk, så var det alligevel et kulturchok at komme til Danmark igen"* (Naja:8). Som det i analysens første del er skildret, har flere af de unge oplevet positiv særbehandling i Grønland, primært fordi at de har været dansktalende, samtidig med at de unge i en dansk kontekst har oplevet negativ diskrimination og racisme. Af den grund har det også været særlig kontrastfyldt at flytte til Danmark, hvor den illegitime

forskelsbehandling har ændret karakter. Jesper er også halv grønlandsk og halv dansk, og flyttede til Danmark, efter at være født og opvokset i Grønland. Jesper fortæller:

“..jeg blev mobbet ret meget da jeg kom til Mors i 8. klasse. Det var egentlig noget jeg kom fint om, da jeg har fået mange gode venner fra fodbold, hvilket sker ret naturligt med fodbold og sport generelt. Hvis man så tager alle dem som ikke spiller fodbold og som jeg ikke kendte rigtigt, eller som ikke kendte mig, de så mig som en fremmed. ..du er så nem at sætte i bås, fordi du ikke ligner alle de andre” (Jesper:9).

Af Jespers fortællinger fremgår det generelt, at fodbold og det fællesskab der kan dannes indenfor sporten, har haft en stor betydning for Jespers liv, som også har stået i stor kontrast til hverdagslivets øvrige arenaer. Med udgangspunkt i det orienterende begreb *othering*, kan det fortolkes som, at han har oplevet at blive *fremmed*- eller *andengjort*, grundet hans grønlandske udseende (Jensen 2011:65). Selvom Laura er opvokset i Danmark og selv synes, at hun ikke ser særlig grønlandsk ud, så fortæller hun: *“..før jeg flyttede til Grønland, der var der også rigtig meget mobning i Danmark med, at jeg havde grønlandske gener”* (Laura:2). Grundet Lauras oplevelser med mobning i Danmark, flyttede Laura hjem til sin far i Nuuk for at tage gymnasiet og afsøge hendes grønlandske ophav. Laura fortæller:

“..da jeg kom tilbage til Grønland tænkte jeg, ‘jamen så hører jeg jo til her’ og så også få afvide, implicit, at det gør jeg ikke. Det var enormt svært at affinde sig med. ‘Jamen hvor fanden hører jeg så til, hører jeg overhovedet til nogle steder?’ Så på den måde har det været mærkeligt ikke at vide, hvor man hører til, især som teenager, fordi der var dit eneste mål i livet bare at høre til” (Laura:17).

På tværs af de unges fortællinger ses der en tendens til, at der har været en større eller mindre indre identitetsmæssig tvivl eller splittelse, særlig i barndommen og den tidlige ungdom. Et tværgående tema i de unges fortællinger er endvidere oplevelser med angst, depression, selvmordstanker og ensomhed. Deres følelser og oplevede sårbarhed synes i høj grad at være knyttet til, eller influeret af, de oplevelser som de unge har haft med mobning, racisme og diskrimination, hvorfor der generelt har været et behov for at afklare, om de føler sig mest danske eller grønlandske, eller i så fald et sted derimellem. Også Poul fortæller:

“..fordi at jeg netop er halv grønlandsk og halv dansk, så gennem hele mit teenager liv og tidlige voksenliv, der har der altid været et spørgsmål inde i mig ‘er jeg rigtig dansk, når jeg er i Danmark og rigtig grønlandsk, når jeg er i Grønland?’. ...I Grønland vil jeg ikke blive anset som en rigtig grønlænder, fordi jeg for det meste snakker dansk og er halv dansk. Men så på den anden side, i Danmark så tror jeg egentlig ikke, at der er særlig mange som vil regne mig for at være særlig dansk. Så der er hele tiden en indre kamp for at tilpasse mig” (Poul:9).

Set i relation til det orienterende begreb *Identitet under senmoderne vilkår*, illustreres det, hvordan de unges *selvidentitet* bliver direkte influeret og defineret af, hvilken *etnisk-* og *social identitet* andre tilskriver ham (Jenkins 2014:205). Det fortolkes endvidere, at der i Pouls fortælling også sættes lighedstegn mellem det han tænker som en *rigtig dansker/rigtig grønlænder* og at *blive anset som en rigtig grønlænder/rigtig dansker*. På den måde skildres det, hvordan det er ude fra perspektivet og introspektion, som konstruerer de unges selvidentitet. Som resultat af, hverken at blive betragtet som *særlig dansk* eller *rigtig grønlandsk*, udtrykker Poul, at han tidligere har forsøgt at *tilpasse sig*, i forsøget på at passe ind, hvilket har været en *indre kamp*.

Også andre unge synes at have forsøgt at tilpasse sig, hvor Jesper fortæller: *“Dengang jeg kom til Danmark, der prøvede jeg ekstra meget at være dansk. ..når folk spurgte ‘ej er du grønlænder?’ så svarede jeg ‘jeg er halv grønlænder, men jeg er også halv dansker’. Så jeg passer også ind her”* (Jesper:14). Jesper fortæller videre imens han ler: *“Noget af det eneste jeg rigtig kan huske, som jeg gjorde aktivt, for dengang at prøve at passe bedre ind, fordi jeg nogle gange blev jeg mobbet med, at jeg havde skæve øjne, ..så kunne jeg godt fange mig selv i at gå rundt og prøve at åbne øjnene endnu mere (gør sine øjne helt store)”* (Jesper:9). Selvom Jesper har haft et stærkt fodbold fællesskab og giver udtryk for, egentlig at have fundet sig meget godt tilrette på Mors, så indikerer hans erindring om at have forsøgt at gøre sine øjne større alligevel, at det har haft en betydning, hvad ikke-signifikante andre tænkte om ham. Naja fortæller også, hvordan hun forsøgte at tilpasse sig i Danmark *“..til sidst skammede jeg mig bogstaveligt talt over at være grønlænder. Jeg tog afstand fra alt der hed grønlandsk og prøvede at være så dansk som muligt. (...) jeg gik meget foroverbøjet, prøvede at gøre mig lille og ikke tiltrække for meget opmærksomhed”* (Naja:22). For størstedelen af de unge, som er flyttet til Danmark i løbet af barndommen eller ungdommen, er det min opfattelse, at de gennem de første år i høj grad har været opmærksomme på, at passe ind og

tilpasse sig til det, hvilket fortolkes som værende intentionen bag, det unge beskriver som at prøve at være *så dansk som muligt*. Tendensen til at ville tilpasse sig, kan ses i relation til orienterende begreb *Identitet i praksis*, heraf Thomas Hylland Eriksens teoretiske begrebsramme om etniske minoriteters mulige identitetstyper (Eriksen 1999:III). Såfremt der tages udgangspunkt i hans forståelse af en *ren-, bindestregs- og kreolsk identitet*, fortolkes de empiriske fund for barndommen og den tidlige ungdom som, at de unge i overvejende grad har konstrueret bindestregsiditeter, som en måde at håndtere flerkulturel påvirkning (ibid). Centralt for forståelsen af bindestregsiditeten er, at individet tilpasser sin adfærd efter den kulturelle arena, hvorfor bindestregsiditeten i praksis også fungerer som en dobbeltidentitet, hvor bindestreger muliggør, at der kan navigeres i forskellige kontekster (ibid). Niviaq på 17 år er den yngste i samplet af unge med grønlandske rødder i Danmark og er den eneste som ikke er boet i Grønland, siden hun flyttede til Danmark med hendes mor, da hun var 3 år. Modsat de øvrige nævnte unge, fortæller Niviaq, at hun i sin barndom altid har tænkt sig selv som grønlænder, selvom hun har en dansk far:

“..selvom jeg er halv dansker og halv grønlænder, så er jeg vokset op og sagt, at jeg er grønlænder. Jeg tror det er fordi, at jeg er vokset op med min mor som er hel grønlænder. Jeg tænkte aldrig over min biologiske far, som er dansker, men det gør jeg nok nu. ..da jeg var lille tænkte jeg, at jeg var hel grønlænder, da jeg ligesom voksede op med min familie som var 100% grønlandsk” (Niviaq:19).

Ganske særligt for Niviaq, når der sammenlignes med de andre unge, der er opvokset i Danmark, så fortolkes det, at den grønlandske identitet tidligere har været en stor del af Niviaqs selvidentitet, hvorfor hun i mødet med andre også har tilskrevet sig selv et grønlandsk tilhørsforhold. Det peger også på, at hendes etniske oprindelse, som halvt dansk, egentlig har haft mindre betydning, fordi hendes primære og familiære relationer omkring hende, som hun i barndommen har spejlet sig i, er *hele grønlændere*. Sidenhen har Niviaq valgt en muslimsk livsførelse, hvor hun fortæller om tiden i folkeskolen: *“..jeg holdte det meget for mig selv, at jeg ikke drikker, fordi jeg tænkte, at jeg skulle til at forklare mig selv og hvorfor jeg ikke gjorde det. Så ville de tænke ‘jamen det er en mærkelig måde at tænke på’ ” (Niviaq:22).* Selvom Niviaq har været sikker i sin beslutning om ikke at drikke alkohol og feste, fortolkes det, at hun har haft en forestilling om, at det ville blive konfliktfyldt at fortælle andre om, hvorfor hun har valgt denne livsførelse. Med en forestilling om, at hendes jævnaldrende

vil synes, at hendes valg af en afholdende livsførelse er *mærkelig*, forstået som en afvigelse, der skiller sig ud fra "normalen", kan det fortolkes, at Niviaq i stedet jf. Eriksen har valgt en bindestregsidentitet, hvor hun ikke behøver at *forklare sig selv og sine valg* (Eriksen 1999:III). Miki som er kvart dansk og som er opvokset delvist i Grønland og Danmark fortæller om sit tidligere selv:

"Jeg har tidligere været, jeg vil ikke kalde mig ekstremist, men en grim nationalist. Ikke Paludan stil eller Vermund, men hvor der var meget vrede i mig mod danskere. (...) jeg mødte en masse negative ting, da jeg kom tilbage til den by jeg kommer fra (red. i Grønland) og så prøvede jeg at identificere mig med 'de er da også nogle svin, dem der har gjort det ved mig' uden at tænke over, at det er mig der taler dansk og det er mig der har glemt sproget. Det er ikke fordi, at det er et dansk system som har tvunget det (red. danske sprog) på mig. Det syn havde jeg tidligere, men jeg tror, at jeg er vokset fra det" (Miki:30).

Miki har tidligere haft nogle svære oplevelser med mobning i Danmark, grundet hans grønlandske etnicitet. Samtidig blev Miki karakteriseret som dansker, da han kom tilbage til Grønland, da hans modersmål er dansk. Det fortolkes, at Miki tidligere har forsøgt at tilpasse sin identitet til en nordgrønlandsk kontekst, hvor Miki giver udtryk for, at der på daværende tidspunkt generelt herskede et stort danskerhad (Miki:6). Af mulige identitetspositioner fortolkes det, at Miki har indtaget rollen som '*undertrykt af det danske system*', som en måde at legitimere, hvorfor han som etnisk grønlander ikke taler flydende- og nuanceret grønlandsk. At Mikis identitet udviklede sig i en nationalistisk retning, efter at han flyttede tilbage til Grønland kan derfor fortolkes som en tilpasningsstrategi og kan ligeledes indikere, at Miki, jf. Eriksen, har haft konstrueret en bindestregsidentitet for at skabe tilhørsforhold (Eriksen 1993:III).

På Baggrund af de unges fortællinger om barndommen og ungdommen fortolkes det, at både Poul, Miki, Naja, Laura, Niviaq og Jesper, har haft eller til stadighed har en bindestregsidentitet, hvilket udgør hele gruppen af unge, som enten er opvokset skiftevis i Danmark og Grønland, eller som er opvokset i en dansk kontekst, med minimum én grønlandsk forælder. Det betyder også, at det fortolkes, at de unge i en eller anden grad har tilpasset sig til forskellige kulturelle arenaer, hvilket i praksis illustrerer, at der er konstrueret en dobbeltidentitet, for at håndtere flerkulturel påvirkning.

Selvom de unge forsøger at tilpasse sig til gældende kulturelle kontekst, tyder det på, at det ikke er sikkert at de lykkedes med denne tilpasning. Laura som har boet i Nuuk i halvandet år imens hun gik på gymnasiet fortæller, at det var svært at bo i Grønland, når hun ikke så grønlandsk ud, kombineret med at hun ikke kunne tale nuanceret grønlandsk.

“Jeg var meget splittet. Jeg har en mor, som jo er dansk, men som taler flydende grønlandsk og har boet i Grønland, og hun kunne forstå mine tanker og problematikker én-til-én, fordi hun har oplevet præcis det samme. Jeg er den af mine søskende, som klart har det mest danske udseende, med lidt lysere hår og grønne øjne, hvor min søskende har været mere "heldige", at have det mere grønlandske udseende” (Laura:3).

For Laura har det været oplevet som en identitetsmæssig splittelse, ikke at blive tilskrevet en grønlandsk identitet i Grønland. For Laura synes denne splittelse forstærket, da hun heller ikke har følt sig inkluderet i den danske befolkning, til trods for hendes etniske ophav som halv grønlandsk og halv dansk. Set i perspektiv til det orienterende begreb *othering*, kan det fortolkes som, at den danske identitet bliver *masteridentitet* i Grønland, ligesom tidligere fortællinger indikere, at den grønlandske identitet bliver *masteridentitet* i en dansk kontekst (Jensen 2011). Risikoen for identitetsmæssig splittelse, fortolkes i denne sammenhæng som værende et vilkår som gælder grønlandske unge, som enten både er af etnisk grønlandsk og dansk oprindelse, eller som har dansk som modersmål.

7.3.2 Identitet i den sene ungdom og tidlige voksenliv

Som gennemgået i det ovenstående afsnit, har barndommen og den tidlige ungdom for mange af de unge været forbundet med identitetsmæssig splittelse og tvivl, samt sårbarhed og mental mistrivsel, som for flere har vist sig som ensomhed, depression og angst. Som præsenteret i analysestrategien, vil anden halvdel af afsnittet omhandle de unges identitet og identitetsdannelse i den senere ungdom, eller tidlige voksenliv, for at belyse, hvordan de unge i løbet af ungdommen håndterer flerkulturel påvirkning. Poul fortæller:

“..når jeg er i Danmark, så betyder det faktisk helt vildt meget for mig, at jeg føler mig grønlandsk, men også fordi at jeg netop er halv grønlandsk og halv dansk. (...) i de senere år i mit liv, så er jeg nået til at acceptere mig selv mere. ..når jeg er i Danmark så omfavne min grønlandske identitet og ikke være så optaget af at skulle være rigtig dansk. Og når jeg er i Grønland, så omfavne min danske side. Så det med min grønlandske kultur, det betyder egentlig ret meget for mig i Danmark” (Poul:9).

Som nævnt i det øvrige afsnit, har Poul tidligere været meget opmærksom på, om han var *rigtig dansk* i Danmark og *rigtig grønlandsk* i Grønland, hvilket han oplevede som værende en stor indre kamp for konstant at skulle tilpasse sig. Siden da oplever Poul at have *accepteret sig selv mere*, samtidig med at det nævnes, at han ønsker at *omfavne* både sin grønlandske og danske side, uanset kulturel kontekst. Naja, som tidligere oplever at have skammet sig over sin grønlandske etnicitet, hvorfor hun forsøgte at tage *afstand fra alt der hed grønlandsk og prøvede at være så dansk som muligt*, fortæller:

“Det er først indenfor de sidste 6 år, at jeg begyndte at hvile mere i min grønlandske identitet og ikke at være flov over at være grønlænder mere. ..nu skal jeg bare være mig og være mere åben. Jeg tror også at det er ifølge med, at jeg har fået børn. Skal de også gå og skamme sig over, hvordan de ser ud? ..jeg vil bare ikke have, at de skal føle, at hun er mindre værd, fordi de er grønlændere eller fordi de ser grønlandske ud” (Naja:22).

Ligesom Poul erindre Naja også, at hun har gennemgået en identitetsmæssig proces, hvor hun i stedet for at skamme sig over sit grønlandske ophav, er begyndt at hvile mere i sin identitet, her forstået som, at hun i identiteten både ønsker at rumme sin grønlandske og danske side, heraf udtrykket *bare være sig selv*. Jesper, som flyttede til Danmark i 8. klasse fortæller:

“Så kan jeg huske på et tidspunkt i gymnasiet, så var der bare et eller andet der klikkede. Når folk spurgte om jeg var grønlænder, så svarede jeg ‘Ja, det er jeg’ og det gør jeg stadigvæk. ..nogle gange svarer jeg stadigvæk ‘ja, det er jeg, men jeg er også halv dansker’... ved ikke hvorfor, om det bare er noget med, at der er faldet ro på. Nu elsker jeg at fortælle, at jeg er grønlænder” (Jesper:14).

Som det tidligere er berørt, har flere af de unge i høj grad oplevet, at de i forskellige sociale kontekster, har været synlig som 'grønlænder', samtidig med at deres grønlandske rødder enten har fået masterstatus for deres identitet, eller at deres identitet er blevet reduceret til, at være 'grønlænderen'. Når Jesper i sin tidlige ungdom aldrig vedkendte sig sit grønlandske ophav, foruden at tilføje et '*men jeg er også halv dansker*', kan det fortolkes, som værende et forsøg på at tillægge den grønlandske og 'synlige del' af hans identitet mindre betydning, eller en måde at tilskrive sig selv en vis grad af 'danskhed', ved at italesætte hans etniske tilhørsforhold til Danmark. Sidenhen er der for Jesper sket et skifte i måden, hvorpå han præsenterer sig selv og sine etniske tilhørsforhold på, i den forstand at der ikke længere opleves et behov for at italesætte den danske del af hans identitet, hvor han samtidig tilføjer, at han nu *elsker at fortælle, at han er grønlander*. Laura på 28 år oplever også, at hun har arbejdet med den identitetsmæssige splittelse, som hun oplevede i den tidlige ungdom:

"..jeg tror bare, at da jeg vendte tilbage til Danmark, var det for at starte en rejse af accept og tilgivelse af den jeg er. Jeg tror det tog 5 år, for ligesom at acceptere, at det er mine rødder og mine gener. Der var også en psykolog inde over, fordi hvor hører man egentlig til, når det jo i bund og grund har været mobning både i Danmark og i Grønland? (...) Nu er jeg meget åben omkring det og har absolut intet problem med at have grønlandske rødder. Jeg er også nået et punkt, hvor jeg selv joker med det, hvis stemningen er der. Jeg tager det heller ikke så tungt, hvis folk driller mig med det nu, folk jeg har tæt på" (Laura:9).

At Laura har haft behov for at opsøge professionel hjælp til at acceptere hendes etniske ophav, samt bearbejde de oplevelser hun har haft, grundet sine *rødder og gener*, peger på, at der kan være komplekse processer forbundet med, at være ung og have flere etniske-, nationale- og kulturelle tilhørsforhold. Set i perspektiv til det orienterende begreb *Identitet under senmoderne vilkår*, forstår Anthony Giddens konstruktion af selvet som værende et *refleksivt projekt*, hvor det enkelte individ skal vælge en livsførelse, som kan opretholde en meningsfuld *selvfortælling* i adskilte kulturer (Giddens 1996:68). De unges fortællinger peger derimod på, at der er nogle særegne vilkår for identitetsdannelse hos unge, med flere etniske ophav, nationaliteter eller kulturer, som ikke kan karakteriseres som generel for identitetsdannelse hos alle unge, uanset etnisk eller kulturel oprindelse. Giddens forståelse af identitetsdannelse kan for etniske minoriteter, i sociologisk

forstand, derfor modificeres til, at selvidentiteten også skabes via introspektion, hvorfor et individs oplevelse af egen identitet påvirkes af de eksisterende diskurser eller opfattelser i samfundet (Jenkins 2014:205). Spørgsmål om identitet og '*hvor jeg egentlig hører til?*' bliver derfor centrale, når det opleves, at man ikke bliver tildelt socialt medlemskab i nogle kontekster, i dette tilfælde hverken i det grønlandske eller danske samfund. Af den grund fortolkes det, at det for unge grønlændere i Danmark ikke alene er op til den enkelte unge at vælge en livsførelse, som gør individets selvfortælling meningsfuld (ibid).

På baggrund af fortællingerne om de unges identitet, fortolkes det, at de unge har anvendt forskelligartede strategier til at håndtere flerkulturel påvirkning, samt navigere i mere eller mindre dansk- og grønlandsk prægede kontekster. Såfremt det belyses, hvordan de unge på tværs af forskellige tider i ungdommen har konstrueret deres identitet, synes det at være centralt, at en stor andel af de unges strategier har ændret sig over tid, i løbet af ungdommen. For størstedelen af de unge som er flyttet til Danmark i løbet af ungdommen, er det min opfattelse, at de gennem de første år i høj grad har været opmærksomme på, at passe ind og tilpasse sig, hvilket ofte er blevet fortalt som, at de prøvede at være *så danske som muligt*. Sidenhen fortolkes der at være sket et identitetsmæssigt skifte, hvor identiteten i højere grad omfavner og inkludere deres danske- såvel som grønlandske etnicitet i identiteten, uanset hvilken samfundskontekst de befinder sig i. Set i henhold til Eriksens teoretiske begrebsramme, som har været orienterende, skildres det, at etniske minoriteter har valget mellem tre forskellige typer af identitet, hvor kultur enten blandes, skiftes imellem eller leves efter i ren form (Eriksen 1999:III). Centralt for den kreolske identitet er, at kulturelle elementer fra forskellige kulturer blandes i sådan en grad, at den enkelte overskrider de eksisterende grænsesætninger for etnicitet, kultur og identitet (Eriksen 1993:III). Modsat bindestregsidentiteten er identitetens fremtræden gennemgående i forskellige kulturelle arenaer, hvilket opleves som værende i overensstemmelse med de unges fortællinger om, at acceptere og omfavne deres forskellige etniske, kulturelle og nationale tilhørsforhold. Set i perspektiv til de tidligere fortolkninger for de unges identitet, kan det oplevede identitetsskifte mellem barndommen/den tidlige ungdom til den sene ungdom, med afsæt i Eriksens begrebsramme, fortolkes som værende en udvikling fra en bindestregsidentitet til en mere kreolsk identitetstype (ibid). Fortolkningen af, at de unges nuværende identitet bedst lader sig beskrive som en kreolsk

identitet, afspejler sig ved, at det opleves, at de unge aktivt skaber eller genskaber kultur, som resulterer i en unik kulturel identitet. Poul fortæller:

“..at omfavne sine nationaliteter. ..you got the best of both worlds! Der er helt klart nogle ting fra Grønland, som jeg vil tage med mig i Danmark og der er også nogle ting, som jeg vil tage med mig fra Danmark til Grønland. ..man føler sig lidt som en hybrid. Bare embrace it, selvom det kan være lidt svært at se engang imellem” (Poul:17).

Samtidig er det min opfattelse, at de unge i større eller mindre grad, forsøger at udvide de eksisterende grænser for etnicitet, kultur og identitet. Laura fortæller: *“..enten er der ekstremerne med de unge der får ansigtstatoveringer og så er der de her som mig ‘jamen inuit/eskimo, hips som haps’. Jeg er fuldstændig hips som haps om det er eskimo eller inuit” (Laura:14).* At deres identitet kan tolkes som kreoliseret, viser sig ligeledes ved en kontinuerlig grad af ambivalens, da de konstant skal definere sig selv. Miki udtrykker: *“Jeg prøver stadig at finde ud af, hvordan man gør og det er fjollet. Jeg prøver stadig at finde ud af, hvordan man begår sig, selvom jeg har boet her (red. i Danmark) i så mange år”,* hvilket fortolkes som værende et udtryk for det konstante pres, som en kreolsk identitetstype medfører. Miki, som er kvart dansk, fortæller om hans nuværende identitetsfølelse:

“Jeg ser mig selv som grønlander, men mit modersmål er dansk, da jeg er opvokset her (red. i Danmark) i min barndom. .. men det er ikke fordi, at jeg tænker, at jeg som sådan har noget dansk i mig. (...) min onkel har været meget skuffet over mig, fordi jeg ikke ville med på rensdyrjagt. Det undrede jeg mig over dengang, for hvorfor skulle jeg det? ..som 14 årig at rende rundt med rifler og skyde fugle, for at have det sjovt, det havde jeg bare ikke lige lyst til. Jeg har aldrig været den der fanger-grønlander-type, selvom jeg har været med på fangst. Det har ikke altid lige været mig. Jeg taler eksempelvis godt med dansktalende grønlandere i Nuuk. Det er også der mit netværk har været, da jeg boede i Nuuk. (...) mine brødre de er sådan lidt macho nordgrønlandere, med den tilgang til livet, hvor jeg er mere nuanceret, synes jeg selv”(Miki:33).

Selvom Miki betegner sig selv som grønlander, fortolkes det, at der også arbejdes for at udvide grænserne for grønlandsk kultur og identitet, som Eriksen finder karakteristisk for en kreolsk

identitetstype (Eriksen 1993:III). Miki erkender, at der eksisterer forskellige typer af grønlændere, hvor han ser sine brødre som værende idealtyper på *macho nordgrønlændere* eller *fanger-grønlænder-typen*, mens han prøver at vise, at rammen for grønlandsk kultur og identitet er bredere ved, at han selv er mere *nuanceret*.

Niviaq på 17 år er den yngste i samplet af unge med grønlandske rødder i Danmark og er den eneste som ikke har boet i Grønland, siden hun flyttede til Danmark med hendes mor, da hun var 3 år. Som tidligere nævnt, tænkte Niviaq sig selv som værende 100% grønlandsk i sin barndom. Da Niviaq bliver spurgt ind til, hvilken betydning grønlandsk kultur har for hende i dag, svarer hun:

“Ikke rigtig nogen faktisk, da den muslimske (red. kultur) har haft en meget større effekt på mig. Det er den jeg lever af. ..jeg har ikke rigtig nogen relation til den grønlandske mere” (Niviaq:21).

For Niviaqs selvidentitet er der sket et skifte fra, at opleve sig selv som værende *100% grønlandsk* til, at grønlandske kultur ikke længere har en signifikant betydning. Som tidligere nævnt, haft Niviaq benyttet en strategi i folkeskolen, hvor hun ikke fortalte de andre elever, at hun ikke drak alkohol, fordi hun forventede at skulle *forklare sig selv og sine valg*. Da Niviaq spørges ind til hverdagen i gymnasiet fortæller hun:

“..i skolen har jeg meget den rolle, som passer ind i alle steder. Men jeg er lidt anderledes fordi, at jeg har en grønlandsk baggrund og at jeg også har en muslimsk baggrund, som også har en stor indflydelse. ..altså i skolen snakker jeg dansk og så har jeg lidt den samme væremåde som mine veninder, og de er jo danskere. ...det gør, at jeg føler mig lidt mere dansk når jeg er i skole og lidt mere grønlandsk derhjemme, hvor jeg snakker grønlandsk. (...) jeg føler mig faktisk meget muslimsk i begge. Men den danske og grønlandske varierer meget i forhold til, hvor jeg er henne. Men den muslimske er altid med mig” (Niviaq:19).

Selvom at Niviaq oplever sig selv som værende *anderledes*, både på grund af hendes grønlandske baggrund og muslimske levevis, så oplever hun alligevel at have en *rolle* som passer ind i flere forskellige kontekster. På baggrund af Niviaqs fortælling, fortolkes det, at en betydningsfuld del af Niviaqs selvidentitet udgøres af den muslimske del af hendes identitet, mens den danske- og grønlandske- del af hendes identitet derimod anses som nogle parametre, der kan skrues på og som

tilpasses, afhængig af den specifikke kontekst. At der både italesættes *roller* og *væremåder*, indikerer ligeledes, at karakteren af eller måden, hvorpå identiteten fremstilles er forskellig i forskellige sociale situationer, hvorfor der også medfølger forskellige adfærdsmønstre til de forskellige *roller* i identiteten. Set i relation til det orienterende begreb *identitet i praksis*, og heraf Eriksens teoretiske ramme, fortolkes det, at Niviaq til stadighed har en form for bindestregsidentitet. Det peger derfor ikke på, at hun har gennemgået et identitetsskifte til en fuldkommen kreolsk identitet, som det er identificeret for de øvrige unge, som har haft en bindestregsidentitet i barndommen eller den tidlige ungdom. Selvom at Niviaq ikke oplever, at den grønlandske kultur har særlig stor betydning for hende, føler hun sig alligevel mere tilpas i kontekster, hvor hun er mere grønlandsk end dansk:

“Jeg tror, at jeg føler mig mere tilpas med den grønlandske, fordi jeg haft den hele mit liv. Når jeg kommer hjem, så har jeg altid været mere afslappet. Det er man altid, men mentalt var jeg mere sådan ‘okay, nu skal jeg ikke snakke mere dansk’. ..det grønlandske og det muslimske er gået sammen siden jeg var 7 år, så jeg føler, at de er mere naturlige sammen, end den muslimske og den danske. (..) nogle gange så forstår mine veninder det ikke, altså den muslimske kultur. Jeg spiser jo ikke svinekød og jeg drikker ikke” (Niviaq:20).

Selvom Niviaq har boet i Danmark siden hun var 3 år, og at den muslimske identitet først gradvist blev integreret fra 7 års alderen, oplever Niviaq, at den muslimske og grønlandske del af hende er mest naturlig sammen. Af teoretiske rammer ud over specialets orienterende begreber, som kan forklare dette, er Erving Goffmans dramaturgiske metaforer om *frontstage* og *backstage* positioner i *The presentation of self*, som en måde at illustrere, hvordan social samhandlen og interaktion skal ses som en optræden eller iscenesættelse (Kristiansen 2014). Hjemmefronten kan i denne sammenhæng i højere grad opleves som et backstage-område, hvor præstationer og handlinger ikke er synlige eller iagttages, hvorfor der ikke er behov for at opstille en facade eller have rollestyret adfærd (ibid). *Scenen*, som kan overføres til offentligheden, betragtes derimod som et sted hvor der optrædes, ved eksempelvis at iscenesætte en *rolle* som mere dansk. At Niviaq oplever sig selv som værende mere *mental afslappet* derhjemme, peger i retning af, at der i hjemmet eller sociale situationer med andre grønlændere, i mindre grad er behov for at spille en *rolle*.

Selvom det generelle indtryk er, at Niviaq har tendens til at adskille den grønlandske og danske del af identiteten fra hinanden, hvor den muslimske del i stedet er den gennemgående, synes Niviaq også til at blande dansk og grønlandske kulturelementer. Eksempelvis havde hun hvid kjole på til sin konfirmation, hun glemte at spise under ramadan, fordi hun var til en fest på skolen og derudover ønsker hun, at hendes fremtidige børn skal have grønlandsk som deres modersmål ligesom hende selv (Niviaq:9,13,20). Selvom Niviaq ikke synes at have gennemgået et fuldkomment identitetsskifte fra bindestregsidentiteten, fortolkes det, at hun er i en udvikling, som er sammenlignelig med de øvrige unge, hvor hendes identitet udvikles i en kreolsk retning, dog stadigvæk med faste kulturelle ankepunkter i hverdagslivet (Eriksen 1993:III).

Maya er den eneste af de unge, hvor begge forældre er af etnisk grønlandsk oprindelse, og samtidig er opvokset på Grønland, indtil hun flyttede til Danmark for at komme på efterskole. Maya har derfor ikke oplevet flerkulturel påvirkning, før hun på egen hånd flyttede til Danmark. Maya har boet knap 10 år i Danmark og fortæller:

“Altså, jeg føler mig ikke så grønlandsk, men alligevel, så når jeg møder nogle nye mennesker, så er jeg bare grønlænderen. Nogen gange så tager jeg det som en negativ ting, fordi grønlænderne heroppe, de er sådan nogle ghetto agtige alkoholikere og jeg vil ikke opfattes som sådan én. Nogen gange føler jeg mig lidt national-løs. (...) altså de fleste grønlændere går rigtig meget op i grønlandsk mad og alt sådan noget, hvor jeg ikke er så vild med det. Der føler jeg mig lidt “udenfor” (Maya:14).

At Maya udtrykker, at hun føler sig *udenfor* og *national-løs*, kan enten indikere, at hun ikke oplever at passe ind i de eksisterende klassifikationer for etnicitet og identitet. Derudover kan det fortolkes som et udtryk for, at hun selv tager afstand fra den grønlandske identitet, da hun ved sin position i Danmark, ikke ønsker at blive kategoriseret som grønlænder, velvidende, hvilke stigma og typificeringer som er knyttet til den grønlandske identitet i Danmark, heraf det orienterende begreb *Othering* (Jensen 2011). Set i perspektiv til det orienterende begreb *Identitet under senmoderne vilkår*, herunder Berger, Berger og Hansfrieds forståelse af, at identifikation som dynamiske til- og fravalg, kan det fortolkes, at den sociale kategori, grønlænder, ikke giver adgang til roller eller sociale positioner, som synes givtige i forhold til at dyrke den selvvalgte individualitet og identitet i Danmark (Laursen 2013:234). På den måde synes det ikke at være attraktivt for Maya at identificere sig med

den sociale kategori, som hun oplever som værende dominerende i det danske samfund om grønlændere, heraf dem hun betegner som *ghetto agtige alkoholikere*. Set i perspektiv til fortolkningen af, at Miki forsøger at udvide grænserne for grønlandsk kultur og identitet, fortolkes det, at Maya i stedet prøver at gøre oprør mod de eksisterende etniske grænsedragninger: “..*jeg går ikke så meget op i danske eller grønlandske ting, jeg tror bare, at jeg går op i det, som jeg godt kan lide*” (Maya:15). Deraf fortolkes det, at Maya hverken lader sin identitet definere af kultur, etnicitet eller nationalitet, eller sågar abonnere på, at sådanne klassifikationer eller kategoriale forståelser af tilhørsforhold ikke tjener et nyttigt formål. Set i perspektiv til Eriksens karakteristik af den kreolske identitet (Eriksen 1993:III), som er orienterende, fortolkes det, at Maya udelukkende har konstrueret en kreolsk identitetstype, da hun flyttede til Danmark for at komme på efterskole, hvorfor der heller ikke opleves at være sket identitetsskifte.

7.3.3 Opsamlende om identitetens udvikling og identitetsskifte

I Eriksens studier af unge etniske minoriteter, antages det at være et grundvilkår, at de påvirkes af forskellige og ofte modstridende værdisæt, normer og praksisser i hverdagslivet, som resultat af, at kulturen i hjemmet adskiller sig fra den dominerende kultur i samfundet (Mørck 2008:232). Centralt for netop denne case med unge grønlændere i Danmark er, at de unge ofte er flyttet til Danmark på egen hånd, eller har boet med den forældre, som er af dansk oprindelse. Det betyder, at flere af de unge ikke nødvendigvis har oplevet at skulle navigere mellem en grønlandsk arena i hjemmet og en dansk arena i offentligheden. Det er også kun Niviaq, som stadigvæk er hjemmeboende, og som derfor på nuværende tidspunkt befinder sig i en position, hvor hun ikke selv definere hjemmets rammer. Det betyder også, at de unge ikke på daglig basis har skulle navigere i flere kulturelle kontekster, hvorfor det heller ikke fremgår af de unges fortællinger, med undtagelse af Niviaq, hvordan identiteten praktiseres i hjemmet, fordi der ikke nødvendigvis er nogle at interagere med. Når de unge derimod oplever at skulle navigere mellem og håndtere kultursammenstød, er det i højere grad samfundsmæssige kontekster der skelnes imellem, heraf når de enten befinder sig i Danmark eller er i Grønland. Poul fortæller:

“..i Grønland er jeg meget bedre til at børste det af, nok fordi at der ikke er så meget andet end, at jeg snakker meget dansk ..og så kan jeg svarer dem igen på grønlandsk. Jeg tror det er svære at ryste af her i Danmark. ..hvis der er nogle som siger til mig ‘du er jo ikke en rigtig dansker’, så kan jeg ikke forsvare det så godt, for jeg er ikke født i Danmark, jeg er dansk statsborger, men jeg har ikke haft min barndom i Danmark og jeg ligner ikke en dansker. Det kan jeg ikke ryste af mig” (Poul:10).

Når der empirisk tales om identitet i flerkulturelle kontekster, er det således oftest i en dansk eller en grønlandsk kontekst, frem for forskellige kulturelle arenaer i hverdagslivet. Af den grund er det også blandt de analytiske overvejelser, hvorvidt det kan diskuteres, om de unge har konstrueret en, ifølge Eriksen, *ren identitetstype*, frem for en fortolket bindestregsidentitet i den tidlige ungdom (Eriksen 1993:III). Eriksen betegner den rene identitetstype som en måde at håndtere oplevelsen af kaos, systematisk diskrimination eller som værende et middel til, skabe og opretholde et positivt selvbillede og/eller opnå gruppetilhørsforhold. Karakteristisk ved den rene identitet er, at individet tilbydes en fuldkommen identitetspakke, hvorfor det enkelte individ fritages for konstant stillingtagen og ambivalens (ibid). Netop det sidstnævnte, at den rene identitetstype i overvejende grad fritager individet for ambivalens, står i stor kontrast til de unges fortællinger om angst, depression, selvmordstanker og ensomhed i barn- eller ungdommen, blandt andet som resultat at stor identitetsmæssig splittethed og indre tvivl. Ud af samplets 7 grønlandske unge, fortolkes det, at 6 af dem har været psykisk sårbar, på et tidspunkt tidligere tidspunkt i livet. Psykisk sårbarhed, som resultat af en identitetsmæssig splittelse, fortolkes netop som værende en indikation af, at de unge i deres tidlige ungdom har konstrueret en bindestregsidentitet, da forsøget på at *være så dansk som muligt*, fortolkes som værende en fremtræden og således en rolle, som er påtaget hverdagslivets forskellige arenaer. På den ene side kan de empiriske fund der skildre tendensen til psykisk sårbarhed blandt unge grønlændere således indikere, at de unge ikke har udviklet en ren identitetstype, i forsøget på at håndtere flerkulturel påvirkning. Set i perspektiv til fortolkningerne af, at de unge i stedet har udviklet en bindestregsidentitet, kan det på den anden side pege på, at også bindestregsidentiteten kan medføre indre ambivalens som Eriksen ellers ser som karakteristisk for den kreolske identitet, som resultat af konstant at skulle tage stilling til og definere sit selv (ibid). Den observerede empiriske tendens til, at de unge har lidt af angst, depression og ensomhed, peger således på, at ambivalens ikke kun er særegne vilkår ved en kreolsk identitet, hvorfor

bindestregsidentiteter i denne empiriske sammenhæng kan modificeres til, også at involvere ambivalens. En yderligere modificering udspringer af resultaterne der peger på, at indre identitetsmæssig splittelse også kan forekomme hos unge med grønlandske rødder, selvom der ikke på daglig basis navigeres i flere kulturelle kontekster, som Eriksen finder det karakteristisk ved unge etniske minoriteter.

Angående de empiriske fund der peger på, at de unge grønlandere i løbet af den sene ungdom udvikler deres identitet i en mere kreolsk retning, er det nærliggende at belyse, hvilken betydning eller meningskonstruktion, som identitetsudviklingen afspejler. Som det løbende er behandlet, så har flere af de unge oplevet, at de stadigvæk ikke passer ind, eller tilskrives et tilhørsforhold, selvom de forsøger at passe ind i en dansk kontekst. De samme fortællinger synes også at udspille sig i en grønlandsk kontekst, for de af analysens unge, som både har etnisk dansk og etnisk grønlandsk ophav. Da Miki spørges ind til, hvad der har været mest udfordrende, i forbindelse med, at han har flyttet meget frem og tilbage til Danmark, fortæller Miki:

“Ensomhed, fordi det er ret svært at integrere sig. Fordi i Grønland var jeg jo danskeren og når jeg kommer til Danmark er jeg grønlander. På den måde at skulle forholde sig hele tiden til noget, som man ikke lige tænker over selv ..altså for at blive accepteret. Jeg tror også det er der min stædighed er, at jeg ikke vil finde mig i at være noget tredje eller en genstand. Jeg tror også det er derfor, at jeg er kørt så meget fast i det og at jeg dengang var virkelig langt ude (red. deprimeret)” (Miki:39).

Såfremt der tages afsæt i en, jf. Eriksen, bindestregsidentitet, kan det fortolkes, at der kræves en stor mængde mentale ressourcer, at tilpasse sig forskellige kontekster, i forsøget på at passe ind, da der konstant skal navigeres i forskellige roller. For de unges tilfælde er dette samtidig kombineret med en oplevelse af, aldrig at passe helt ind, hvilket har været italesat som, at de stadigvæk ikke bliver anset som værende *rigtige danskere* eller *rigtige grønlandere*. Det peger således på, at det er anstrengende at navigere i og opretholde en bindestregsidentitet, hvilket har afspejlet sig ved de unges oplevelser med mental mistrivsel. Laura Fortæller:

..det har jo været forbundet med sorg at have grønlandske gener. Det er først for ikke så længe siden, at jeg har kunne begynde at have lidt grønlandsk udsmykning, men også at snakke højt og åbent omkring, at jeg har grønlandske gener. Måske det også bare er fordi, at jeg først nu er blevet klar til at tage kampen, om at være grønlander (Laura:15).

Set i perspektiv til de orienterende begreber *Othering* og *Identitet under senmoderne vilkår*, bliver det også tydeligt, at de unge kan risikere aldrig at lykkedes med at blive fuldt accepteret eller inkluderet, i den forstand at de tildeles socialt medlemskab eller tilhørsforhold (Jenkins 2014, Jensen 2011). På den måde fortolkes det, at unge med en bindestregsidentitet kan risikere at befinde sig i et uønsket etnisk ingenmandsland. Måden hvorpå de unge synes at have bearbejdet eller arbejdet med deres psykiske udfordringer, som er resultat af en identitetsmæssig splittelse, synes at være at ved at acceptere og anerkende det etniske ophav, og sidenhen integrere og forsoner deres grønlandske- og danske etnicitet i deres identitet. Det fortolkes således, processen med at bearbejde indre identitetsmæssig splittelse, er sket i samspil med, at der, jf. Eriksen, udvikles en mere kreoliseret identitetstype (Eriksen 1993:III). Efter Poul fortolkes at have udviklet en mere kreoliseret identitetstype, fortæller han:

“Jeg tror, da jeg var yngre, der var det meget svært for mig, bare at børste det af, men nu var jeg er lidt ældre, så er det egentlig ret nemt at børste af, (..) med årene, at jeg bare er blevet bedre til at sådan, ‘det må de sgu selv om’, jeg ved hvem jeg er og det behøver jeg egentlig ikke at forsvare overfor folk som, jeg egentlig ikke engang behøver at have i mit liv” (Poul:10).

Med udgangspunkt i de unges fortællinger, fortolkes det, at en kreolsk identitet derimod nærmere kan anses som et selvvalgt ingenmandsland, hvor individet til stadighed ikke passer ind, men at individet heller ikke stræber efter at passe ind i eksisterende klassifikationer, eftersom at kulturelementer blandes til en unik hybrid version, hvorfor en, jf. Eriksen, kreolsk identitetstype måske også gør det nemmere ikke at lade sig påvirke af de dominerende perspektiver i samfundet (Eriksen 1993:III).

7.4 Hjem og at høre hjemme

Tematikken omhandler det at føle sig hjemme, i et land, en by, et samfund mfl. er udsprunget af det empiriske materiale og fortolkes som en måde, hvorpå de unge rammesætter eller beskriver identiteten gennem oplevede tilhørsforhold. Følelsen af at have et hjem eller høre hjemme, synes at være tæt knyttet til identitetsskabelse, da det blandt andet involvere stillingtagen til nationale og etniske tilhørsforhold. Det blev første gang ganske tydeligt, ved samtale med Jesper, som er halv dansk og halv grønlandsk, og som har levet 13 år i Grønland, 13 år i Danmark og nu bor i Italien. Jesper fortæller:

“..når jeg snakker med italienere, så spørger de enten ‘hvor er du født?’ eller ‘hvor bor du?’ der er aldrig spørgsmålet ‘hvor du fra?’, men det er den der er mest interessant. (...) Det synes jeg nemlig er et svært spørgsmål, især her til sidst i Danmark, hvor jeg har boet halvdelen af mit liv i Danmark og halvdelen i Grønland. .. altså jeg plejer at sige, at jeg oprindeligt er fra Grønland, men bor i Århus. .. når jeg tænker over det, er der egentlig 2 valgmuligheder, men det betyder meget, hvilken én af de to jeg vælger”(“ (Jesper:15).

For Jesper var det derfor en del nemmere at tage stilling til, hvor han var fra og hvad han betragtede som sit hjemland, da han for nyligt var flyttet til Danmark, eftersom at han havde boet størstedelen af sit liv i Grønland. Selvom Jesper ikke umiddelbart udtrykker, hvad han betragter som sit hjem eller hvor han oplever at føle sig hjemme, så fortolkes det, at hans svar på, hvor han er fra, får en betydning for, hvilken identitet han tilskriver sig selv i mødet med nye mennesker, altså om han definerer sig selv grønlander, dansker, århusianer eller noget helt fjerde. Med interesse for at belyse, hvordan identitet og tilhørsforhold influerer hinanden, ønskes der at dykkes ned i, hvilke faktorer, som fortolkes som værende særligt betydningsfulde for de unge grønlandere i Danmark, for at føle sig hjemme og have en oplevelse af at høre til. Der er identificeret 5 forskellige temaer, som fremgår på tværs af de unges fortællinger, og som synes at være vigtige, uanset om de er opvokset i Danmark, eller er kommet til Danmark senere i ungdommen. De unges fortællinger om at føle sig tilpas eller hjemme, berøre oplevelser i adskillige stedslige kontekster, herunder erindringer fra Danmark, tiden i Grønland, samt rejser til udlandet, og fremstår ofte kontrasterende i forhold til hinanden. I det nedenstående vil der derfor blive præsenteret forskellige nationale og samfundsmæssige kontekster, som kobler sig til de 5 identificerede analytiske temaer.

7.4.1 De betydningsfulde relationer

Den første tematik som kobler sig til oplevede tilhørsforhold og følelsen af hjem, er betydningen af nære og betydningsfulde relationer. Jesper som på nuværende tidspunkt bor i Italien ønsker ikke at spå om, hvor han bor i fremtiden, men indskyder at *“jeg er åben for det hele. Jeg tror det vigtigste for mig er, at jeg har de rette folk omkring mig”* (Jesper:17). Poul, som har boet hos sin far i Aalborg, i de perioder han har boet i Danmark fortæller, at det føles anderledes at bo i Danmark, efter at hans far døde for 2 år siden:

“Jeg føler helt klart, at jeg er lidt på besøg hernede, hvis jeg kan sige det sådan. Jeg er her egentlig kun for at tage min kandidat. .. så på den måde tror jeg, at min rodfølelse i Danmark er sådan lidt væk, efter min far han døde. Også fordi, jeg faktisk ikke har særlig meget familie i Danmark, jeg har min moster i Varde, .. så, man kan godt føle sig sådan lidt rodløs hernede, når det er, at man ikke har sin familie” (Poul:4).

For Poul, som tidligere har haft en stor tilknytning til Danmark og som følte sig hjemme i Aalborg, imens han tog 10. klasse og gymnasiet, har således en oplevelse af, at hans tilknytning til Danmark har ændret karakter, til at være et midlertidigt hjem, efter at hans far ikke længere lever. På den måde illustreres det processuelle også i følelsen af hjem og følelsen af at høre til eller have rødder i et samfund, en by eller et land. Maya, som er opvokset i Nuuk, flyttede til Danmark for at tage på efterskole og fortæller om den efterfølgende tid:

“..første gang jeg var hjemme lige efter efterskolen, der var det stadigvæk lidt hjemligt, men det var ikke helt det samme. Så anden gang jeg var hjemme, der var det endnu mindre hjemligt, altså sådan blev det bare ved. (...) Så følte jeg også at menneskene de ændrede sig lidt, dem man havde kendt, fordi man bliver voksen. .. jeg har jo ændret mig, men det var som om, at de ikke var helt interesseret i at lære mig at kende, fordi jeg har jo været væk fra dem i lang tid” (Maya:8).

Efter efterskolen i Danmark oplevede Maya, at hendes tilhørsforhold til hendes hjemby Nuuk havde ændret sig. Følelsen af hjem blev mindsket i sammenhæng med, at kendskabet og relationerne til hendes barndomsvenner blev svagere. Maya kalder stadigvæk Nuuk for hjem men pointerer:

“..lige nu, så føler jeg mig hjemme heroppe (red. i Nordjylland) og jeg kan ikke forestille mig at skulle flytte tilbage til Nuuk. ...nu har jeg jo lært mine venner at kende heroppe. Der er bare mange ting som gør, at jeg føler mig hjemme heroppe, .. de mennesker jeg kender de opfatter mig ikke som en grønlander på den måde, de opfatter mig bare som Maya. Jeg tror det er en af grundene til, at jeg siger at jeg føler mig hjemme, fordi at jeg har det der tætte community (red. fællesskab)” (Maya:19).

For oplevelsen af tilhørsforhold styrker det formodningen om, at nære og betydningsfulde signifikante andre, er en stor del af, at man føler sig hjemme i et samfund, eller nærmere, at man oplever, at man høre hjemme. For Maya har de venskabelige relationer større betydning for oplevet tilhørsforhold, i dette tilfælde til Danmark, modsat hendes familie, som fortsat er bosat i Nuuk.

7.4.2 At trives med kulturelle normer og sociale praksisser

Det andet tema omhandler, hvordan de unge oplever at trives i de sociale praksisser og strukturer, som er dominerende i forskellige nationale og samfundsmæssige kontekster, samt hvorvidt de unge oplever at kunne identificere sig med kulturens befolkning. Miki og Naja er på SU, men har altid prioriteret at rejse med deres børn. Miki fortæller:

“..altså vores mellemste barn er rigtig glad for Kroatien og jeg fortæller, hvor glad jeg er for Napoli. Det er jo helt anderledes end Danmark. Bare du når lidt syd for Østrig, så er der jo ikke de samme systemer eller noget. ...der har jeg ligesom ville lære dem, at der også er andre måder at leve på. (...) Napoli er meget en kultur som grønlandsk kultur, man tager tingene som de er og så er det fremad. Det kan jo have sine konsekvenser på godt og ondt, men det er ihvertfald derfor, at jeg elsker Napoli. Jeg føler mig lidt hjemme der (...) Men også de mennesker der bor i Napoli, de minder rigtig meget om grønlandere, hvor de bare kysser børn på gaden ‘åh, hvor ser du sød ud’, alt det der underlige noget. Det gør man bare ikke i Aalborg” (Miki:20).

Udover at Miki selv elsker at rejse, som en måde at “komme lidt ud af hamsterhjulet” (Miki:20), så er det vigtigt for Miki at vise sine børn, at alle kulturer ikke er ens, hvorfor normer og sociale praksisser er kontekstafhængige og ikke nødvendigvis ligner dem, som de kender fra livet i Danmark. Det jeg finder interessant er måden, hvorpå Miki bruger sit kendskab til forskellige kulturer, til at

skærpe sig ind på, hvad der for ham gør, at et samfund føles hjemligt. Først og fremmest sættes den danske kultur i kontrast til kulturen i Napoli, hvorefter der sættes lighedstegn mellem kulturen i Napoli og den grønlandske kultur. Mikis oplevelse af, at føle sig godt tilpas kan således fortolkes som værende fordi, at Napoli på nogle områder minder om Grønland og fordi at Napoli på nogle områder er forskellig fra Danmark. Af kulturelle praksisser som Miki forbinder med Napoli og Grønland, men ikke forbinder med Danmark, er dels måden at omgås ikke-signifikante andre, forstået som den brede befolkning i samfundet, som ikke er individets nære og betydningsfulde relationer. Miki fortæller med et glimt i øjet, at det i Danmark anses som værende underligt, hvis der indbydes til interaktion med fremmede, hvorimod at det i Grønland er socialt accepteret at gå hen og ruske i barns kinder, fordi man synes, at barnet ser sød ud, også selvom man ikke kender barnet. Selvom Miki er opvokset delvist i Danmark og delvist i Grønland, giver det ham således en følelse af, at føle sig hjemme i Napoli, når han oplever sociale praksisser som han kender fra Grønland. På samme måde kan det fortolkes, at tilhørsforholdet opleves større til befolkningsgrupper, vis interaktion og sociale normer, er mere kontaktsøgende, åben og hjertelig overfor personer, som der ikke er familiære eller venskabelige relationer med. Derudover italesætter Miki individers evne til at *tage tingene som de er*, som en værdifuld egenskab hos befolkningen i Napoli og Grønland, men som ikke forbindes med befolkningen i Danmark. At den grønlandske befolknings livsindstilling kan fortolkes som værende en mere umiddelbar måde at tilgå livet på, kan ses i relation til Jespers fortælling om den typiske livsindstilling blandt grønlændere: “*..jeg tager det som det kommer, jeg er meget sådan 'går det, så går det. Går det ikke, så går det nok alligevel'. Jeg tror det er en meget grønlandsk ting, .. at have et lidt afslappet forhold til det hele, ligesom man har i Grønland*” (Jesper:17). Også Naja fortæller om, hvordan hun oplever en forskel på hverdagslivet i Grønland og i Danmark: “*..det der med, at tiden er helt anderledes, der er ikke den samme stres, tingene går bare mere flydende og langsomt i Grønland i forhold til i Danmark. På en eller anden måde synes jeg det bliver meget firkantet her i Danmark 'dak, dak, dak, dak'. Det er svært at vænne sig til*” (Naja:34). Særligt det med tid og hvordan man i forskellige kulturer forholder sig til tid, er et emne som fylder meget for mange af de unge. Maya, som er opvokset i Nuuk, men som har boet de sidste 10 år i Danmark, fortæller derimod, at hun har lært at holde af planlægning og trives enormt godt i de faste rammer, som en rutinepræget og struktureret hverdag tilbyder:

“Altså når jeg kommer hjem til Nuuk, så bliver jeg irriteret over, at det er sådan lidt mere slow. Jeg bliver også tit drillet af mine kusiner med, at jeg er for struktureret og planlæggende, fordi de ligger meget mærke til det deroppe og her er det bare meget naturligt på en måde. (..) i deres øjne, er jeg måske lidt stram eller streng. Ikke fordi, at jeg prøver at være det, men det er bare rart, at der lidt mere ‘go’ på” (Maya:12).

Det der først og fremmest var ret interessant under samtalen med Maya var, at hun konsekvent kalder Grønland og Nuuk for hjem, også selvom hun fortæller *“..jeg føler mig hjemme heroppe (red. Nordjylland) og jeg kan ikke forestille mig at skulle flytte tilbage til Nuuk”* (Maya:7). Når Maya spørges ind til hvad der ligger i udtrykket “derhjemme”, som henviser til Nuuk, reflekterer hun *“det er nok fordi, at det er ens hjemland, altså der hvor man startede”* (Maya:13). Heraf kommer det til syne, hvordan der analytisk kan skelnes mellem følelsen af hjem og det at føle at man høre hjemme. Fordi at planlægning og strukturering af tid, er blevet en så stor del af hendes hverdag og tilgang til livet, oplever hun det endvidere som værende svært at tilpasse sig det rolige tempo når hun er i Grønland, og hviler derfor fint med de drillerier, som fortolkes som værende deres måde at fortælle, at de synes hun er blevet ‘dansk’, fordi det fremstår som en så stor kontrast til det de unge fortæller som at være ‘grønlandsk’. Det konkluderes ud fra det ovenstående, at en del af det at føle sig hjemme eller have oplevelsen af, at man høre hjemme i et samfund, hænger sammen med, hvorvidt unge grønlændere trives med de sociale praksisser og strukturer, som er dominerende i Danmark og den danske kultur.

7.4.3 Identifikation med ikke-signifikante andre

Det tredje tema handler om, hvorvidt de unge oplever, at kunne identificere sig med kulturens befolkning, som også fortolkes som værende betydningsfuldt for, at føle sig hjemme i et samfund. Udover at Jesper trives godt i arbejdslivets strukturer i Italien, og den work-life-balance som siesta midt på dagen indbyder til, kan han godt lide den italienske ånd:

“..når man kigger sig omkring, de få bænke der er, der sidder en italiener, og de sidder der og hygger og nyder solen. Der kan jeg bare meget godt se mig selv, at det er meget roligt, et meget afslappet udtryk i ansigtet. De er alle sammen meget glade, hvis jeg kommer hen og hilser på dem og snakker med dem” (Jesper:16).

Jesper er uddannet journalist og er derfor vant til at snakke med dem han møder på sin vej. Men udover hans faglige interesse, fortolkes det også, at han værdsætter oprigtig åbenhed, samtidig med at det bemærkes, hvordan der ses en værdi i den afslappende og livsnydende livsstil. Miki fortæller også, hvilken betydning det har, at man oplever at have noget tilfælles med de ikke-signifikante andre, som man lever med:

“Når jeg siger eget samfund er det hele Arktis også Canada og Alaska og Rusland (...) Jeg kan bedre identificere mig med nunaput i Canada (red. oprindelig inuit befolkning i Canada) end med folk her i Danmark. Fordi de kan lide hvalhud, de kan lide tørfisk, de har samme humor og alt det kulturelle, det er så ens. (...) der bliver heller ikke sat spørgsmålstegn ved mig, fordi jeg er meget lig de andre også. Det er det jeg elsker ved København, at man er så ligeglad med, hvor man kommer fra, at man har en vis anonymitet på den måde. Men sådan den gængse danske befolkning, det har jeg svært ved at forene mig ved” (Miki:36).

Selvom Miki er opvokset delvist i Danmark og delvist i Grønland, oplever han at have mere tilfælles med de oprindelige inuit befolkningsgrupper på tværs af Arktis området, fordi det opleves, at de deler kulturelle praksisser. For mig er det mest iøjnefaldende dog betydningen af, ikke at skille sig ud og/eller opleve, at andre forholder sig kritisk eller med en grad af skepsis, til det som opleves som betydningsfulde kulturelle praksisser. Det fortolkes derfor, at det i høj grad handler om de mennesker man i samfundet omgås med og om det opleves, at man kan identificere sig med befolkningen, for at få en oplevelse af høre hjemme. At Miki oplever at føle sig bedre tilpas i København, og at der kan skelnes mellem livet i Københavnsområdet og mødet med den *gængse danske befolkning* vil jeg vende tilbage til.

7.4.4 Følelsesmæssig tilknytning

Med et ønske om, at belyse nærmere, hvordan tilhørsforhold og identitet er internt forbundet, vil de 3 ovenstående empiriske tematikker perspektiveres til Nira Yuval-Davis forståelse af tilhørsforhold, som rækker ud over specialets orienterende begreber. På et individorienteret finder hun, at følelsesmæssig tilknytning til et samfund er en forudsætning for at opleve, at man høre til (Yuval-Davis 2006:199). Yuval-Davis skelner mellem det hun betegner som *social locations*, *identifications and emotional attachments*, samt *ethical and political values* (ibid:201-203). Set i perspektiv til de 3 ovenstående empiriske temaer *de nære og betydningsfulde relationer, at trives*

med kulturelle normer og praksisser, samt identifikation med ikke-signifikante andre, synes de unges oplevelser fortællinger om at føle sig hjemme og høre til, primært at knytte sig til det analyseniveau som Yuval-Davis betegner som *identifications og emotional attachments*. Særligt for dette analyseniveau er, at identitet skabes ud fra individuelle og kollektive identitetsfortællinger, som både fortælles til sig selv og til andre om, hvem individet eller den kollektive gruppe er og særligt hvem de ikke (ibid:202). Af eksempler på de unges fortællinger på tværs af de ovenstående 3 empiriske temaer er Jespers oplevelse af, at det er *meget grønlandsk at have en afslappet tilgang til livet*, ligesom at Naja oplever, *tingene går mere flydende og langsomt i Grønland i forhold til i Danmark* (Jesper:17; Naja:34). Også Miki fortæller, hvordan der er forskel på mennesker afhængig af tilhørsforhold, hvor han bedre kan identificere sig med den oprindelige inuit befolkning i Canada, samt befolkningen i Napoli (Miki:27,35). Set i perspektiv til Yuval-Davis forståelse, illustreres det, hvordan de unges fortællinger relatere sig til egne og andres opfattelser af, hvilken betydning det har, at være medlem af en specifik social gruppe, herunder etniske-, nationale-, racemæssige-, eller kulturelle grupper (Yuval-Davis 2006:202). De unge beskriver derfor også egen identitet gennem den følelsesmæssige tilknytning til det danske og grønlandske samfund og dets befolkning. I det nedenstående vil de to sidste empiriske tematikker præsenteres, der kobler sig til de grønlandske unges følelse af hjem og tilhør.

7.4.5 Oplevelser med kontekstens mangfoldighed

Af det fjerde analytiske tema, som synes betydningsfuldt for unge grønlændere i Danmark i forhold til at føle sig hjemme i et givent samfund er, at konteksten tillader, at man kan være sig selv, uden at det opleves, at man skiller sig ud. Niviaq, som har boet i Danmark siden hun var 3 år og som lever som troende muslim, fortæller:

“..jeg føler mig mere hjemme her i Danmark end i Grønland. Men det betyder ikke, at min grønlandske baggrund er forsvundet helt, bare fordi at jeg føler mig mere hjemme i Danmark. Det betyder bare, at jeg kan udtrykke mine forskellige kulturer her i Danmark, da der er mange flere kulturer her i Danmark end i Grønland. I Grønland er der jo kun kristendommen og der er næsten ingen andre religioner. Men i Danmark er der mange udlændinge og der er mange der har udenlandske venner, så de synes ikke, at det er mærkeligt, når der er nogle som har lidt flere baggrunde, end hvad andre har” (Niviaq:30).

Niviaq står på mange måder i en lidt særlig position, hvor hun er halv dansk og halv grønlandsk, samtidig med at hun definere sig selv som muslim. For Niviaq er hjemfølelsen tæt forbundet med at kunne blande forskellige kulturer i identiteten. Hun føler sig derfor hjemme i Danmark, som en kontekst hvor hun, modsat Grønland, oplever ikke at skille sig ud, fordi der er betragteligt flere 'udlændinge' i Danmark. For at føle sig hjemme, er det således en betydningsfuld faktor, at Danmark som kontekst, er mere multikulturel og- etnisk, sammenlignet med Grønland som kontekst.

For at vende tilbage til Mikis udtryk om, at *"..det jeg elsker ved København, at man er så ligeglad med, hvor man kommer fra, at man har en vis anonymitet"* (Miki:36) fortolkes det, at der samtidigt kan identificeres forskellige kontekster internt i Danmark, som fremstår mere eller mindre tolerante og inkluderende. Af forskellige kontekster som defineres er Danmark, som én samlet nation og København som en kontrasterende kontekst. Der gives udtryk for, at København er en arena, hvor man som grønlænder skiller sig mindre ud. For storbyen som en kontekst opleves der således relativ anonymitet, hvilket fortolkes som værende en befrielse for unge grønlændere i Danmark i og med, at det også er ensbetydende med mindre grad af anden- og fremmedgørelse, såfremt der ses i relation til det orienterende begreb *othering* (Jensen2011). For den brede kontekst, som udgør den *"gængse danske befolkning"*, fortolkes det derimod, at de unges etniske grønlandske ophav tildeles stor betydning, som modsætning til den oplevede anonymitet i København. Også Naja fortæller, at hun har oplevet, at føle sig mere tilpas i Københavnsområdet: *"Jeg tror også, at København har været en af de steder, hvor jeg har følt mig mest hjemme, fordi at der bare er plads til alle. Det er et godt sted at være. Jeg tror især, at efter vi er flyttet til Nordjylland, at jeg er begyndt at blive mere sådan 'Ahhh, nu gider jeg ikke mere'"* (Naja:34). Naja og Miki har altså oplevet en forskel mellem forskellige kontekster, her skildret som Københavnsområdet, som modsætning til Nordjylland, hvor de i højere grad føler sig hjemme i København. Udover Jesper, som er flyttet til Italien, drømmer Niviaq også om, at bo i udlandet en dag.

"Jeg gad godt at flytte til udlandet når jeg bliver ældre. Jeg kan godt lide Danmark, men jeg er mere til større byer. Jeg er sådan en storbypige. (...) altså jeg har været i København før, mange gange, men nogle gange så føler jeg ikke, at det er en storby. Fordi, når jeg har været i Tyrkiet - både i Istanbul og Ankara -der kan jeg godt mærke storbyen og det er den følelse

jeg gerne vil have. Storbysfølelsen. Og den føler jeg ikke, at jeg kan føle i København. Eller det gør jeg, men ikke stort som i Istanbul eller Ankara” (Niviaq:15).

Når Niviaq spørges ind til, hvad hun oplever som tiltrækkende i forhold til at skulle bosætte sig i en storby, fortæller hun: *“..fordi der er mange ens, ikke udseendemæssigt, men historisk. Hvor de også er fra udlandet. .. eksempelvis i London der er også mange som ikke er brittere og så kan man godt føle sig lidt mere hjemme. Fordi jeg har jo været den eneste der var udenlandsk i min klasse”* (Niviaq:18). Set i perspektiv til, Niviaqs tidligere sammenligning af Danmark og Grønland som kontekst, hvor Danmark i den sammenligning var den mest multikulturelle, oplever Niviaq ikke, at København lever op til storbyer som London, Ankara og Istanbul. Det fortolkes, at Niviaqs drømme om at bo i storbyen i overført betydning kan fortolkes som et ønske om, at bo et sted, hvor det opleves, at man *fader* tilstrækkeligt ind i mængden, på sådan vis, at man ikke skiller sig ud. Det opleves endvidere at det er den oplevede befolkningssammensætning og dens heterogenitet som gør storbylivet tiltrækkende, samt forestillingen om, at risikoen for at skille sig ud eller blive ekskluderet bliver mindre, des mere multikulturel konteksten er. For at føle sig hjemme og få følelsen at høre til, er det således betydningsfuldt, at konteksten tillader, at man kan være sig selv uden at det opleves, at man skiller sig ud.

7.4.6 Ikke-signifikante andres anerkendelse af tilhør

Et sidste analytisk tema, som er identificeret i forhold til at rammesætte, hvilke faktorer der har betydning for oplevelsen af tilhør blandt unge grønlændere i Danmark er, at de unge tillades at føle sig hjemme. Tematikken kobler sig i høj grad til analysens deskriptive del, som en måde at illustrere, hvordan mødet med fordomme, diskrimination og racisme, får en betydning for, hvorvidt der opleves tilhørsforhold. Laura fortæller, at hun gennem hendes ungdom har oplevet stor indre tvivl om, hvor hun hører hjemme, efter en barndom hvor hun oplevede meget mobning: *“..det var også en sætning som fulgte mig i mange, mange år, det der med ikke at høre til ‘du hører ikke til her’. (...) det var enormt svært at affinde sig med ‘jamen hvor fanden hører jeg så til? Hører jeg overhovedet til nogle steder?’”* (Laura:17).

I forhold til fortællingen om, hvordan Laura aktivt har søgt efter et sted, hvor det opleves at høre til, fortolkes det, at følelsen af at høre hjemme i høj grad er influeret af, hvorvidt ikke-signifikante andre anerkender, at man som individ hører til i den specifikke kontekst. Ligesom det gælder for

identitetsdannelse, kan det orienterende begreb *Identitet under senmoderne vilkår* bidrage til en forståelse af, at det ikke nødvendigvis er op til de unge, selv at definere, hvor de hører hjemme og hvor deres hjem er, men at et individs hjem også er noget individet tilskrives, i mødet med andre (Jenkins 2014:205). Miki, som er opvokset delvist i Grønland og Danmark, oplever også, at han har mere tilfælles med andre etniske grupper, end etniske danskere:

“..altså vores overboer er palæstinensisk-libanesere og de har jo nogle andre stigma end vi har. De har også nogle andre kampe i forhold til anerkendelse. Vi, min kæreste og mig, vi kan også bedre identificere os med dem, end vi kan med Børge overfor, som er buschauffør. Jeg ved ikke om det er kulturelt eller, at man har den der lidt mere tilbagelægnede livsstil, eller om det er de forhold vi lever under, der gør det. (...) jeg tror også at det er fordi, at ligesom dem så er vi også tilflyttere til Danmark. Vi ser også Danmark på en anden måde end “indfødte danskere”, dem der har boet det samme sted altid og sådan noget. Man har et andet syn på, hvad Danmark er. ..Vi er udefra, det er også det som (nogle) grønlandere er pisse irriterede over, at man født med CPR nummer, men at man stadigvæk er udefra” (Miki:42).

Med antagelsen om, at tilhørsforhold også påvirkes af, hvorvidt den øvrige befolkning tillader eller anerkender, at en befolkningsgruppe eller specifikke enkeltindivider må føle, at de hører til, er det interessant, hvordan Miki oplever større samhørighed med formelt betragtede etniske minoriteter, end de landsmænd, som er givet qua rigsfællesskabet. Det der fortolkes at have en særlig betydning for oplevelsen af dette er, at de nævnte palæstinensisk-libanesere også oplever *fremmed- og/eller andengørelse*, heraf det orienterende begreb *othering*, og således har en række tilknyttede *stigma*, på baggrund af deres etniske ophav, hvorfor det opleves, at de begge indtager ‘dem’ i *os og dem forholdet*, mellem danskere og ‘alle de andre’.

7.4.7 Nationalisme og tilhørsforhold

Fælles for de to sidstnævnte empiriske temaer for følelsen af hjem og tilhør er, at de i højere grad synes at rette sig mod samfundet som kontekst, herunder hvorvidt de unge oplever at blive inkluderet eller ekskluderet. Udover specialets orienterende begreber, er det valgt at inddrage Yuval-Davis forståelse af samspillet mellem nationalisme og tilhørsforhold, for at belyse, hvordan de strukturelle rammer har en betydning for de unges identitetsdannelse og skabelse af tilhørsforhold. Som en del af Yuval-Davis teoretisering om tilhør, er der også en mere strukturel

betonet del, hvor betegnelsen *politics of belonging*, udgør en slags 'dirty work' med at fastholde normative grænser og intern samhørighed (Yuval-Davis 2006:207). I en national kontekst har the politics of belonging til funktion at skille 'os' fra 'dem' og således at vurdere *who belongs* og ekskludere dem, som ikke gør (ibid:205). Yuval-Davis finder, at politics of belonging kan være baseret på 2 typer af grænsedragninger, hvor den ene henviser til befolkningens oprindelse og den anden henviser til befolkningens kulturarv (ibid:207). Et praksiseksempel på politics of belonging, som Yuval-Davis i sine tidligere analyser har identificeret, er det hun kalder *the cricket test*, som bedst kan betragtes som en social test, som afgør, om der udover det officielle statsborgerskab også er en følelsesmæssig tilknytning til landet og dets befolkning (ibid:210). Studiet viser, hvordan etniske minoriteter i England, først blev betragtet som 'britiske', i den forståelse at de hører til det britiske fællesskab, den dag, at de holdte med det engelske cricket hold, frem for oprindelseslandet (ibid). På den måde illustreres det, hvordan stærke følelser om landet eller samfundet tillægges stor betydning for grænserne for, hvem der betragtes at høre til. Miki er kvart dansk og er opvokset delvist i Grønland og i Danmark. Han fortæller:

"Jeg har også svært ved, når folk ser på counterstrike, at jeg har location i Danmark og siger 'åh du er dansker', så er jeg 'ah, neej' og så skal jeg lige forklare mig. Det danske pas det åbner nogle døre, det er sådan jeg ser på det. Jeg har ikke den der nationale stolthed som folk i Danmark. ...med fodboldkampe kan jeg godt, men så har jeg også tit et andet hold som jeg egentlig holder mere med" (Miki:36).

Set i perspektiv til Yuval Davis teoretiske ramme, kan Mikis udsagn være med til at skildre, hvordan medborgerskab kan adskille sig fra følelsen af tilhør. For Miki fortolkes det, at der opleves en forskel mellem at være dansk statsborger og være dansker, fordi han ikke oplever at have stærke nationale følelser, såsom stolthed, som han oplever, at andre dele af den danske befolkning har. For de unges oplevelse af tilhør, som noget andre også tilskriver individet, kan det således fortolkes, at flere af de unge ikke har følelsesmæssig tilknytning til Danmark, som lever op til standarderne for *the cricket test* (Yuval-Davis 2006:210).

Som tidligere beskrevet, kan *the politics of belonging* også være baseret på grænser omhandlende befolkningens etniske oprindelse og arveanlæg eller kultur og symbolsk arv, herunder sprog, værdier, vaner, religion mv. Ifølge Yuval-Davis er det grundlæggende, at der generelt er en

manglende anerkendelse af interne forskelle i befolkningen (ibid:207). Det har den betydning, at der er en forestilling om, at den 'oprindelige befolkning', som oftest udgør majoritetsbefolkningen, er en homogen gruppe, ligeså vel som gruppen af etniske minoriteter er en homogen gruppe, hvorfor grupperne kan betragtes som være tydeligt forskellige fra hinanden. Poul fortæller:

"..i Grønland er jeg meget bedre til at børste det af, nok fordi at der ikke er så meget andet end, at jeg snakker meget dansk ..og så kan jeg svarer dem igen på grønlandsk. Jeg tror det er svære at ryste af her i Danmark. ..hvis der er nogle som siger til mig 'du er jo ikke en rigtig dansker', så kan jeg ikke forsvare det så godt, for jeg er ikke født i Danmark, jeg er dansk statsborger, men jeg har ikke haft min barndom i Danmark og jeg ligner ikke en dansker. Det kan jeg ikke ryste af mig" (Poul:10).

Set i perspektiv til, at *the politics of belonging* således både indeholder grænser som er baseret på en befolknings følelsesmæssige tilknytning, oprindelse og kulturarv, peger det på, at det for grønlændere i Danmark, såvel som for øvrige etniske minoriteter i sociologisk forstand, er vanskeligt at blive tildelt tilhørsforhold til Danmark.

Laura som er opvokset i Danmark og som har en grønlandsk far fortæller: *"Jeg føler at Grønland er hjem, men jeg føler at jeg hører hjemme i Danmark. Så det er nok den gennemtrængende følelse af, at hjem klart er i Danmark. Det er måske også derfor, at jeg primært ser mig selv som dansker"* (Laura:4). Den teoretiske ramme bidrager derfor til at belyse skellet mellem det der empirisk italesættes som *at føle sig hjemme*, som afspejler de unges følelsesmæssige tilknytning til steder, værdier og mennesker og det der empirisk fremstår som oplevelsen af at *høre til*, som ligeledes kobles til, hvilken national-, etnisk- eller kulturel identitet de definere sig med. Som det tidligere er nævnt oplever Maya, at hun både føler sig hjemme i Danmark og i Grønland, men at hun også føler sig *national-løs* og *udenfor* (Maya:14). På den ene side kan Mayas oplevelse indikere, at selvom hun har en følelsesmæssig tilknytning til begge nationale kontekster, så består hun hverken 'cricket testen' i Grønland eller Danmark, i og med at hun ikke har stærke følelser koblet til samfundet eller befolkningen (Yuval-Davis 2006:210). På den anden side kan *politics of belonging* være med til at skildre en generel risiko for unge grønlændere i Danmark, at de kan opleve at have en følelsesmæssig tilknytning til det danske samfund, samtidig med at de har officielt medborgerskab,

men at de kan stå i en position, hvor de ikke alligevel ikke 'belongs', i forståelsen af, at majoritetsbefolkningen eller den 'oprindelige' befolkning ikke vurderer, at de høre til (ibid:205).

8.0 KONKLUSION

Formålet med specialet har været at bidrage til den eksisterende forskning om håndtering af flerkulturel påvirkning og identitetsdannelse blandt unge etniske minoriteter, med et fokus på unge grønlændere i Danmark, som sociologisk set også kan betragtes som en etnisk minoritetsgruppe. Som bekendt er det søgt at besvare følgende problemformulering:

Hvilke muligheder og begrænsninger har unge grønlændere i Danmark for identitet og identitetsdannelse og hvordan har det betydning for følelsen af tilhør?

Specialets problemformulering er besvaret på baggrund af 7 unge grønlænderes fortællinger om barndommen, den tidlige- og sene ungdom i henholdsvis Danmark og Grønland. Udover at de unge er født i Grønland og er flyttet til Danmark i løbet af barndommen eller ungdommen, så har alle unge et etnisk grønlandsk ophav, hvor minimum én af deres forældre er af grønlandsk oprindelse.

I specialet er der opnået indblik i, at unge grønlændere i Danmark kan opleve at blive stigmatiseret og diskrimineret i hverdagslivets forskellige arenaer, hvilket peger på, at unge grønlændere i Danmark også udsættes for etnificering, samt fremmed- og andengørelsesprocesser. Dette indikerer, at der også i en dansk kontekst sker etnisk grænsedragning indenfor gruppen af danske statsborgere, heraf mellem etniske danskere og etniske grønlændere. Ydermere viser resultaterne, at unge der er halv grønlandsk og halvt dansk, eller grønlændere der er dansksprogede, også i en grønlandsk kontekst kan opleve illegitim forskelsbehandling, enten i form af positiv særbehandling eller dårligere behandling, grundet deres 'danskhed'.

Der er opnået indblik i, hvordan barndommen og den tidlige ungdom forbindes med en identitetsmæssig splittelse og/eller en oplevelse af, konstant at skulle tilpasse sig til forskellige kulturelle kontekster, hvilket peger på, at oplevelser med etnificering og andengørelse har en påvirkning på de unges selvidentitet og oplevede tilhørsforhold. For denne aldersperiode fremgår oplevelser med ensomhed, manglende legitimering af følelser, angst og depression på tværs af de unges fortællinger.

En central tematik for undersøgelsen af unge grønlænderes identitet og tilhørsforhold er tendensen til, at strategien for at navigere i og håndtere flerkulturel påvirkning ændres over tid, i løbet af ungdommen. Tendensen er fortolket som et identitetsskifte fra at prøve at være *så grønlandske eller danske som muligt*, til en identitet der i højere grad omfavner og inkludere deres danske- og grønlandske etnicitet i identiteten, heraf sameksisterende identiteter, uanset hvilken samfunds kontekst eller hverdags arena de befinder sig i.

Undersøgelsen viser også, at tilhørsforhold er tæt koblet til identiteten, hvor der analytisk er skelnet mellem fortællinger der omhandler *følelsen af hjem og følelsen af at høre hjemme*. På baggrund af de unge grønlænderes fortællinger om barndommen og ungdommen, er der identificeret 5 temaer omhandlende tilhørsforhold: 1) *De nære og betydningsfulde relationer*, 2) *At trives med kulturelle normer og praksisser*, 3) *Identifikation med ikke-signifikante andre*, 4) *Kontekstens mangfoldighed*, samt 5) *Ikke-signifikante andres anerkendelse af tilhør*. Gennem temaerne kommer det til udtryk, at unge grønlændere i Danmark, udover at have dansk statsborgerskab, kan opleve at have en følelsesmæssig tilknytning til det danske samfund. Samtidig kan de risikere ikke at blive tilskrevet et tilhørsforhold, forstået som, at majoritetsbefolkningen i Danmark ikke vurderer, at de hører til.

Som det indledningsvist er diskuteret i specialet, synes der at være en vis berøringsangst for at behandle tematikker der omhandler grønlændere og de vilkår de lever under i Danmark. Specialets resultater peger på, at unge grønlændere i Danmark oplever begrænsninger for identitetsdannelse og skabelse af tilhørsforhold, som er sammenlignelige med de komplekse processer, som tidligere forskning pointerer, at etniske minoriteter gennemgår, som konsekvens af at skulle navigere i et kulturelt krydsfelt. For fremtidig forskning kan det derfor være hensigtsmæssigt at betragte grønlændere i Danmark som etniske minoriteter, såfremt emnet behandles som en særlig case, med opmærksomhed på de særlige vilkår for identitetsdannelse og skabelse af tilhørsforhold, som er resultat af den tidligere koloniale- og historiske relation mellem Danmark og Grønland.

Set i perspektiv til den historiske kontekst og undersøgelsens resultater, der indikerer en risiko for identitetsmæssig splittelse, psykisk sårbarhed, andengørelse og/eller flerkontekstuel eller dobbeltsidet illegitim forskelsbehandling, vurderes det, at unge grønlændere i Danmark, uagtet om de udelukkende er af etnisk grønlandsk oprindelse, eller om de både er af etnisk dansk og etnisk grønlandsk oprindelse, potentielt er en særlig sårbar gruppe af unge i Danmark.

9.0 LITTERATURLISTE

- Agergaard, Sine (2022): *Etniske minoriteters (ikke) deltagelse i idræt og fysisk aktivitet, institut for Folkesundhed, Aarhus.*
- Andersen et al., Jørgen Goul (2004): *Magt og demokrati i Danmark - Hovedresultater for Magtudredningen.* Aarhus Universitetsforlag
- Andersen, Jørgen Goul (2019): *Tillid og foreningsdeltagelse blandt nydanskere og personer med dansk oprindelse,* København, Udlændinge- og Integrationsministeriet
- Antoft & Salomonsen, Rasmus Holmby & Heidi (2007): Det kvalitative casestudium: introduktion til en forskningsstrategi. i Antoft, Jacobsen, Jørgensen og Kristiansen (red.): *Håndværk og Horisonter.* Odense: Syddansk Universitetsforlag
- Barker, Chris & Jane, Emma A. (2016): *Cultural Studies: Theory and Practice,* London: SAGE Publications Ltd.
- Barths, Frederik (1969): *Ethnic Groups and Boundaries.* Boston University
- Baviskar, Siddhartha (2015): *Grønlandere i Danmark. En registerbaseret kortlægning.* Det Nationale forskningscenter for Velfærd. København
- Bektovic, Safet (2004): *Kulturmøder og religion - Identitetsdannelse blandt kristne og muslimske unge,* København: Museum Tusculanums Forlag
- Beukel & Jensen, Erik & Frede P. (2008): *Grønlands integration i rigsfællesskabet 1945-54: Mellem kold krig, normer for kolonifrigørelse og identitetspolitik.* Politica.
- Chase, Susan E. (2003): "Taking Narratives Seriously", i: Norman, Denzin K. & Lincoln, Yvonna S. 2003, *Turning Points in qualitative Research – Tying Knots in a handkerchief,* Altamira Pres, Lanham
- Danmarks Evalueringsinstitut (2019): *Grønlandske studerende på videregående uddannelser i Danmark.* EVA. København

- Danmarks Statistik 2021: *Indvandrere i Danmark 2021*.
<https://www.dst.dk/Site/Dst/Udgivelser/GetPubFile.aspx?id=34714&sid=indv2021> besøgt den 28.4.2022
- de Vaus, David (2001): *Surveys in Social Research*. Oxon: Routledge
- Eriksen, Thomas Hylland (1993): *Ethnicity and Nationalism - Anthropological perspectives*. Pluto Press.
- Eriksen, Thomas Hylland. (1999): "Hybrid kreativitet" i: T. H. Eriksen og Oscar Hemer (red.) 1999, *Ambivalens og fundamentalisme*, Oslo: Spartacus Forlag
- Flyvbjerg, Bent 2010: "Fem misforståelser om casestudiet" i: Brinkmann, Svend & Tanggaard, Lene 2010, *Kvalitative metoder - en grundbog*, 1. udgave, 2. oplag, Hans Reitzels Forlag, København
- Giddens, Anthony (1994): *Modernitetens konsekvenser*. København: Hans Reitzels Forlag
- Giddens, Anthony (1996): *Modernitet og selvidentitet*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Gilje, Nielsen (2017): "Hermeneutisk analyse" i Järvinen & Mik-Meyer, Margaretha & Nanna (red.): *Kvalitativ Analyse. Syv Traditioner*. København: Hans Reitzels Forlag
- Gorinas & Jakobsen, Vibeke & Cédric (2015): *Indvandreres og efterkommeres placering på det danske arbejdsmarked. Betydning af uddannelse og andre karakteristika*. Det Nationale forskningscenter for Velfærd, København
- Grønlands Statistik (2022):
<https://stat.gl/dialog/topmain.asp?lang=da&subject=Greenlanders%20in%20Denmark&sc=GD> besøgt den 2.5.2022
- Hall, Stuart (1988): "New Ethnicities": I: K. Mercer (red) *Black Film, British Cinema*. London: BFI.

- Hastrup, Kirsten (1992): *Det antropologiske projekt - om forbløffelse*. København. Gyldendal
- Hempler, Nana Folmann et al, (2020): *Veje til etnisk lighed i Sundhed*, københavn, Dansk Selskab for Folkesundhed
- Jacobsen, Michael Hviid (2007): "Adaptiv teori den tredje vej til viden" i Antoft, Jacobsen, Jørgensen og Kristiansen (red.): *Håndværk og Horisonter*. Odense: Syddansk Universitetsforlag
- Jakobsen, Vibeke (2015): *Uddannelses- og beskæftigelsesmønstre i årene efter grundskolen*. Sammenligning af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande og etniske danskere. Det Nationale forskningscenter for Velfærd, København
- Jenkis, Richard (2014): *Social identity*. 4. udgave. Routledge
- Jensen et al., Tina Gudrun (2012): *Måling af diskrimination på baggrund af etnisk oprindelse*. Det Nationale forskningscenter for Velfærd. København
- Jensen, Sune Qvotrup (2011): "Othering, identity formation and agency", in Qualitative Studies
- Justinussen, Jens Christian Svabo (2019): *Rigsfællesskabet i et føderalt perspektiv*. Politica
- Juul, Søren (2012): "Hermeneutik" i Juul og Petersen (red.): *Samfundsvidenskabernes videnskabsteori*. København: Hans Reitzels Forlag
- Karpatschof, Benny 2015: "Den Kvalitative Undersøgelsesforms Særlige Kvaliteter": Brinkmann, Svend, & Tanggaard, Lene 2015: *Kvalitative Metoder - en grundbog*,
- Kristiansen, Søren 2014: "Erving Goffman" i: Jacobsen, Michael Hviid & Kristiansen, Søren 2014: *Hverdagslivet - sociologier om det upåagtede*, København: Hans Reitzels
- Kvale, Steinar & Brinkmann, Svend 2015: *Interview, det kvalitative forskningsinterview som håndværk*, 3. udgave, 2 oplag, København: Hans Reitzels Forlag

- Kvale, Steinar (2005): *Om tolkning af kvalitative forskningsinterview*. Nordisk Pedagogik, vol 25(1) København: Hans Reitzels Forlag
- Larsen, Jeppe Fuglsang & Jensen, Sune Qvotrup 2014: *Unge etniske minoriteter og nudanskhed – lejre, identitetsdannelse og dobbelte bevidstheder*, Dansk Sociologi, Nr. 2/25
- Laursen, Erik (2013): Selv og identitet. De sociale, de personlige og den private. i Jacobseb, Laursen & Olsen (red.) *Socialpsykologi. En grundbog til et fag*. København. Hans Reitzels Forlag
- Layder, Derek (1998): *Sociological Practice – Linking Theory and Social Research*. London: SAGE Publications Ltd.
- Laage-Petersen, Jette (2015): *Ligebehandling af Grønlændere i Danmark - Grønlænderes oplevelser af mødet med det danske samfund*. Institut for Menneskerettigheder. København
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration (2021): *Medborgerskab i Danmark*, København
- Mørck, Yvonne (1992): *Gillis Herlitz: Kulturgrammatik. Kunsten at møde andre kulturer*, tidsskriftet Antropologi
- Mørck, Yvonne (2008): "Etniske minoritetsunge i Danmark. Strategier, udfordringer og potentialer", i: Christoffersen, Mogens N. & Mørck, Yvonne & Sørensen, Kjeld M., 2008: *Ungdomssociologi*, 2. udgave, 2. oplag, Forlaget Columbus, København
- Mørck, Yvonne (2008): "Etniske minoritetsunge i Danmark. *Strategier, udfordringer og potentialer*", i: Christoffersen, Mogens N. & Mørck, Yvonne & Sørensen, Kjeld M., 2008: *Ungdomssociologi*, 2. udgave, 2. oplag, Forlaget Columbus, København
- Nielsen et al, Trine Ravn (2019): *Kriminalitet og etniske minoriteter: Del 1: En kortlægning af empiriske mønstre*, Det Kriminalpræventive råd.

- Pihl, Mie Dalskov (2017): *Kortlægning af mønsterbrydere. Fattigdom og forældres jobsituation har stor betydning for børns chancer*. Arbejderbevægelsens Erhvervsråd. København
- Poulsen, Arne (2010): *Ungdommen i udviklingspsykologien*. Psyke & Logos, 31.
- Prieur, Annick (2004): *Balansekunstnere: Betydningen av innvandrerbakgrunn i Norge*. Pax.
- Rose & Olesen, Sofie & Simon Mølholm (2016): *Rigsfællesskab saml dig!* Tidsskriftet Udenrigs.
- Røgilds, Flemming 1998: *Stemmer i et grænseland*, København K: Politisk revy
- Rådet for socialt udsatte (2014): I Grønland er jeg for dansk, og i Danmark er jeg "bare" grønlander. Rådet for socialt udsatte.
- Schultz-Nielsen, Marie Louise (2016): *Arbejdsmarkedstilknytningen for flygtninge og indvandrere*. Syddansk Universitetsforlag, Odense
- Slot, Line Vikkelsø (2021): *Etniske minoriteter i politik - Barrierer for politisk deltagelse*, Institut for Menneskerettigheder, København
- Sørensen, Bo Wagner (1994a). „Jagten på den indre grønlander“, Kvinder, køn og forskning, 2. årg., pp. 53-68.
- Tanggaard, Lene & Brinkmann, Svend 2015: "Interviewet. Samtalen som forskningsmetode", i: Brinkmann, Svend, & Tanggaard, Lene 2015: *Kvalitative Metoder - en grundbog*, København: Hans Reitzels Forlag
- Togeby, Lise (2001): *Grønlandere i Danmark - en overset minoritet*. Aarhus Universitetsforlag/Magtudredningen Århus
- Togeby, Lise (2003): *Fra fremmedarbejdere til etniske minoriteter*, Aarhus universitetsforlag
- Vinther-Jensen & Primdahl, Kirsten & Rikke (2010): *Etniske minoriteter i det danske sundhedsvæsen - en antologi*, København, Sundhedsstyrelsen

- Yilmaz, Ferruh 1999: *Konstruktionen af de etniske minoriteter: Eliten, medierne, og "etnificeringen" af den danske debat*, Aarhus: Politica
- Yuval-Davis, Nira. (2006) *'Belonging and the politics of belonging'*, Pattern of Prejudice
- Ziehe, Thomas (1983): *Ny ungdom og usædvanlige læreprocesser: Kulturel frisættelse og subjektivitet*. 1. udgave.5. oplag. København. Politisk Revy